

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	38660 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38660
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Лаврененко Валентина Віталіївна, Лопатка Ксенія Андріївна, Кобець Віталій Миколайович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	22.06.2020 р. – 24.06.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/anounce/1445.htm>

Програма візиту експертної групи <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/anounce/1445.htm>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Тематика досліджень здобувачів реалізується в межах наукових тем кафедри економіки та підприємництва із залученням наукових керівників з усіх кафедр економічного факультету (ЕФ). В межах інноваційної лабораторії розроблені платформи Inpolab, на яких створені можливості для здобувачів вищої освіти для розміщення власних ідей з метою отримання фідбеку від стейкхолдерів і комерціалізації інноваційних ідей для пошуку інвесторів. При цьому навчання, викладання та наукові дослідження слабко пов'язані з інтернаціоналізацією ОП Економіка. Доцільно збільшити кількість заявок аспірантів на наукові проекти, гранти, стажування, оскільки із 52 аспірантів лише двоє залучені до міжнародних проектів. Наукові керівники аспірантів активно беруть участь у Всеукраїнських і Міжнародних проєктах, мають публікаційну активність у наукометричних базах Scopus і WoS. Для НПП кафедри економіки і підприємництва в цілому підтверджується відповідність між тематиками досліджень аспірантів і наукових керівників, але у деяких наукових керівників є неповна відповідність з тематикою досліджень аспірантів, що потребує увідповіднення, зокрема, через підготовку спільних наукових статей. Вважаємо за доцільне повернути практику як окрему освітню компоненту до ОП. Для посилення аналітичної підготовки здобувачів рекомендується ввести до освітньої програми обов'язкову фахову дисципліну за циклом професійної підготовки. Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб сайті УжНУ. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти. Наявна оприлюднена процедура вирішення конфліктних ситуацій є зрозумілою і чіткою. Перевірки наукового доробку аспірантів і викладачів за допомогою систем Unicheck і Strike plagiarism без обмеження кількості спроб і на безоплатній основі для здобувачів і НПП відбувається дистанційно із використанням корпоративної електронної адреси Наукової бібліотеки. Для вирішення точкових проблем із академічною доброчесністю в УжНУ потребує імплементації чітка система санкцій за порушення вимог академічної доброчесності. Відповідність НПП дисциплінам, які вони викладають, обґрунтована як ліцензійними вимогами, так і фаховою вищою освітою викладачів, їх науковими ступенями і вченими званнями. Процедура конкурсного добору викладачів є прозорою та об'єктивною. ЗВО розвиває систему матеріального та/або морального заохочення викладачів. Існує певна невідповідність між кількістю аспірантів у докторів і кандидатів наук на ОП Економіка, що потребує залучення нових наукових керівників. Існує тісний зв'язок ОП Економіка УжНУ з ринком праці Закарпаття, насамперед в галузі регіональної економіки і SMART-спеціалізацій. Подальший розвиток ОП вимагає посилення співпраці зі стейкхолдерами на системних та інституційних засадах, зокрема роботодавців, випускників Асоціації студентів-випускників економічного факультету УжНУ, що включає випускників з 1991 по 2019 р.р.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Орієнтація УжНУ на інноваційний розвиток та інтернаціоналізацію, активна участь у наукових проєктах, розгалужена мережа міжнародних партнерів. Наявність наукової інноваційної лабораторії. Тематика досліджень здобувачів реалізується в межах наукових тем кафедри економіки та підприємництва і проводять дослідження на міжкафедральній основі. Наявна інституційна спроможність УжНУ забезпечувати внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти. Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми відбуваються з урахуванням думок стейкхолдерів. Тісна співпраця ОП з державним сектором економіки, ЗВО зі спеціалізованими вченими радами, випускниками. В робочих програмах визначене широке використання різноманітних та інноваційних методів викладання, призначених для набуття у тому числі й soft skills. На кафедрі економіки та підприємництва з 1991 року діє наукова школа регіональної і національної економіки. На ОП сформована наукова спільнота із аспірантів і наукових керівників, які створюють можливості для аспірантів проводити науково-дослідну роботу за обраною тематикою із самостійно вибраним науковим керівником на базі інноваційних лабораторій, Наукової бібліотеки із доступом до наукометричних баз даних, публікації наукових статей у фахових та іноземних виданнях, виступах на наукових конференціях. Сильний рівень дослідницької та наукової орієнтації ОП на регіональний контекст. Вибіркові компоненти ОП є міждисциплінарними. Виважена структура ОП для досягнення ПРН за предметною областю і обґрунтоване навантаження для аспірантів з урахуванням їх самостійної роботи. Правила вступу є чіткими і зрозумілими, враховують особливості ОП. Наявний публічний доступ до нормативних документів ЗВО. Академічна мобільність врегульована. Процедури добору викладачів є прозорими та публічними. Правила і процедури, пов'язані з ОП, визначені у відповідних документах УжНУ, є в цілому зрозумілими і регулюють дії всіх учасників ОП. Керівництво ЗВО підтримує розвиток наукової активності викладачів, та зацікавлено в подальшому розвитку ОП. Створена система мотивування науковців до публікації статей у наукових виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science. Також створена система преміювання викладачів, які увійшли до ТОП-10 рейтингу НПП; та за участь у конкурсі монографій. У викладачів та студентів є безоплатний доступ до електронних ресурсів, який здійснюється як у комп'ютерних класах з вільним доступом, так і через Wi-Fi. У ЗВО наявний сприятливий морально-психологічний клімат. Приділяється увага умовам навчання осіб з особливими освітніми потребами. Матеріально-технічні ресурси забезпечують потреби аспірантів. Санітарно-технічний стан усіх приміщень відповідає вимогам чинних норм і правил експлуатації. Безпеченість на інституційному рівні УжНУ двома системами перевірки на плагіат - Unicheck та Strike plagiarism, безкоштовний доступ до них для всіх учасників освітнього процесу.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Відносно слабка участь у міжнародних проєктах здобувачів і викладачів ОП попри наявність таких можливостей в УжНУ, відповідно, навчання, викладання та наукові дослідження за ОП слабко пов'язані з інтернаціоналізацією. Недостатнє використання потенціалу стейкхолдерів у процесах оновлення ОП. Вилучення практики як складової

НДР аспірантів з 2019 року. Невизначеність щодо мінімальної кількості здобувачів, достатньої для формування групи для вивчення вибіркової дисципліни. Робочі програми не містять опису конкретних (або типових) завдань для здобувачів, методи навчання наводяться узагальнено, списки літератури потребують оптимізації. Відсутність протоколів засідання комісії з академічної доброчесності за результатами розгляду наукових публікацій здобувачів і викладачів. Відсутність звітів з процедур оцінювання та анкетування учасників освітнього процесу у відкритому доступі. Рекомендації Посилити участь стейкхолдерів у процесах оновлення ОНП через їх включення до складу розробників або в інший регулярний і значимий для забезпечення якості ОНП спосіб. Посилити мотивацію здобувачів до участі в міжнародних дослідницьких проєктах та програмах закордонного стажування, активізувати академічну мобільність. Ввести до ОНП дисципліни, спрямовані на посилення аналітичної складової та за рахунок цього збільшити обсяг дисциплін за спеціальністю. Ввести в ОНП навчальні модулі/теми з питань забезпечення академічної доброчесності. Включити практику як самостійний освітній компонент. Робочі програми трансформувати у силабуси, побудовані на засадах компетентнісного підходу та студентоцентризму, передбачивши взаємозв'язок між результатами навчання, методами викладання та системою оцінювання, оновити списки літератури, включити політику забезпечення академічної доброчесності. Розробити та реалізувати політику заохочення неформальної освіти. Враховувати публікаційну активність при вступі до аспірантури. Проаналізувати ефективність існуючої моделі забезпечення академічної доброчесності через необмежений і безкоштовний доступ до систем перевірки. Мотивувати до проходження перевірки на плагіат з першого разу для оптимального розподілу ресурсів УжНУ. Розширити бази для проходження практики у державному секторі економіки. Залучати до керівництва дисертаційними роботами лише тих науковців, які є активними дослідниками, мають статті у наукометричних базах даних і відповідні профілі, і дослідження яких має тісний зв'язок з ОНП. Окреслити детальніше можливості для осіб із особливими освітніми потребами при вступі на ОНП. Посилити зручність навігації сайту УжНУ на основі, зокрема, системи перехресних посилань. Зробити звіти за результатами опитування учасників освітнього процесу (в тому числі викладачів) публічними, разом із планами заходів та/або проєктами рішень, підготовленими на основі таких опитувань.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОНП визначена як підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка», який здатний проводити самостійну науково-дослідну, науково-педагогічну, науково-практичну та організаційну діяльність в галузі економічних досліджень, що спрямована на отримання наукових знань а також підготовку та захист дисертації.<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/24765>. Документом, що визначає стратегічний розвиток УжНУ, є «Концепція інноваційного розвитку університету на період з 2015 по 2025 рр.» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8662>). Зокрема, місія УжНУ містить комплекс положень, які визначають важливість наукової складової у процесах розвитку, наприклад: наукова діяльність інноваційного університету є провідною і орієнтована на отримання нових знань; дослідницько-інноваційний університет здійснює підготовку нової генерації фахівців, здатних забезпечити позитивні зміни в економіці регіону, професіоналів, які вміють комплексно поєднувати дослідницьку та підприємницьку діяльність. Стратегією УжНУ, визначеною у Концепції, є трансформація УжНУ в інноваційний вищий навчальний заклад та формування відповідної інноваційної моделі на основі трикутника знань «наука-освіта-влада». Під час фокус-групи з керівництвом виявлено, що у 2020 році планується оновити Концепцію розвитку УжНУ, зберігши орієнтацію на створення сучасного закладу вищої освіти на засадах інноваційного розвитку, інтернаціоналізації та врахування регіонального контексту, а також адаптуватися до нових викликів зовнішнього середовища, зокрема розвиток дистанційного та змішаного навчання на базі сучасних ІКТ. Інтегральна компетенція ОНП визначена як здатність продукувати інноваційні наукові ідеї, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, вирішувати комплексні проблеми в процесі інноваційно-дослідницької та професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення та створення нових цілісних знань чи практики у галузі економіки.<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/24765> В описі ОНП 2019 року фокус програми визначено як поєднання освітніх компонентів в галузі таких напрямів економіки як сучасні теорії розвитку економічних систем, державна політика розвитку підприємництва в Україні, управління людським розвитком, сучасні теорії та системи державного управління, зовнішньоекономічна діяльність прикордонного регіону. Зазначені напрями у цілому відображаються у науковій діяльності за ОНП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Аспірантура при кафедрі існувала з 1991 році, відповідно в основу розробки та оновлення ОНП покладено професійний досвід розробників програми, якими є викладачі кафедри економіки та підприємництва. ОНП отримала позитивні рецензії та відгуки від Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника; Луцького НТУ; Чернігівського НТУ, Мукачівського ДУ, Карпатського ун-ту ім. А. Волошина, Ужгородського ТЕІ КНТУ. До складу розробників не залучено представників зовнішніх стейкхолдерів і здобувачів. Думку здобувачів враховано у 2019 р. при скороченні освітньої складової з 60 до 35 кр. Факт опитування, вагомість ухваленого рішення та його орієнтація на врахування інтересів здобувачів неодноразово підтверджувалися на різних рівнях, у тому числі й самими здобувачами, проте формалізованих документів (Звіту за результатами опитування) з цього приводу не надано. Рішення про скорочення освітньої складової розглянуто на засіданні кафедри (протокол №6 від 21.12.2018 р.) та затверджено Вченою радою УжНУ 25.06.2019р. (протокол № 7). Також при проведенні фокус-групи зі здобувачами отримано інформацію про їх участь у засіданні робочої групи з підготовки оновленої ОНП у 2020 р., пропозиції щодо перерозподілу кредитів на користь вибіркових дисциплін і можливості вибирати не 2, а 4 дисципліни, щоб краще врахувати специфіку власних досліджень. У 2019 році в УжНУ проведено Перший економічний форум Закарпаття, де роботодавці мали змогу висловити свої очікування щодо фахового рівня випускників та обговорити залучення представників бізнесу до навчального процесу тощо. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/ekonomichnyi-forum-v-uzhnu-napraciovano-prorozucii-dlia-vlady.htm> Під час фокус-групи з випускниками та роботодавцями директор з Агенції регіонального розвитку Закарпаття Д. Ман зазначив, що має досвід співпраці з викладачами та аспірантами УжНУ з 2016 року, зокрема над проектами розробки регіональної стратегії розвитку Закарпаття на 2021-2027 рр., участі у роботі Експертної ради підприємців Закарпаття, проведення Першого економічного форуму Закарпаття. Також Д. Ман, разом з іншими учасниками зустрічі (В. Гризанич, Асоціація випускників та студентів економічного факультету; В. Бондаренко, доцент кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу і менеджменту УжНУ; У. Нечитайло, Закарпатський регіональний центр соціально-економічних та гуманітарних досліджень, І. Штулер, НАУ) підтвердили наявність запиту на діалог з боку УжНУ та висловили своє бачення щодо можливих форм співпраці, зокрема щодо реалізації тренінгових коучингових програм з командоутворення та інших soft skills, формування сучасної проблематики наукових досліджень та розширення їх напрямів, у тому числі, дослідження смарт-спеціалізації регіонів, кластерної економіки, формування індустріальних парків тощо, в тому числі на замовлення Закарпатської ОДА; залучення аспірантів до виконання грантових заявок, залучення практиків і роботодавців до навчального процесу, поширення успішних кейсів з підприємництва

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Під час проведення фокус-груп зазначено, що регіональні особливості, насамперед, географічне розташування УжНУ сприяє можливостям випускників працевлаштовуватися у країнах Європейського Союзу, внаслідок чого в регіоні відчувається дефіцит кваліфікованих випускників за профілем ОНП. Врахування регіонального контексту підтверджується специфікою наукових досліджень як УжНУ в цілому, так і викладачів, задіяних у реалізації програми. УжНУ наразі бере участь у 8 наукових проектах транскордонної співпраці, у поточному навчальному році подано ще 17 заявок на реалізацію таких проектів. Питання транскордонної співпраці, митного регулювання, зовнішньоекономічної діяльності, туризму, розвитку територій, децентралізації широко представлено у наукових працях викладачів та у тематичі дисертацій здобувачів. Крім проектів транскордонної співпраці, УжНУ є виконавцем 2 проектів за програмою Horizon -2020, а також, разом з партнерами, учасником проектів Еразмус+. Розробниками зазначено, що при формуванні ОНП проведено моніторинг програм університетів партнерів УжНУ, зокрема Кошицького технічного університету (програма Economic and management) та програм університетів Фоджа (Італія) та Фрезеніус (Німеччина), а також надано порівняльну таблицю окремих програмних результатів навчання за ОНП УжНУ та таких ЗВО України як Львівський торговельно-економічний університет, Харківський національний економічний ім.С. Кузнеця, КНЕУ ім.В. Гетьмана, Кременчуцький національний університет ім. Остроградського

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Для акредитації надано дві освітні програми (в редакції 2016 та 2019 рр.) та відповідні навчальні плани. Програмні результати навчання узгоджуються з вимогами Національної рамки кваліфікацій 8-го (ОНП 2016 р.) та 9-го рівня (ОНП 2019 р.). Стандарт вищої освіти зі спеціальності 051 "Економіка" за третім рівнем відсутній. В ОНП 2016 року не визначено відповідність програмних результатів навчання вимогам НРК, проте їх визначено в ОНП 2019 р. Програмні результати навчання досягаються в ОНП за рахунок вивчення обов'язкових і вибіркових компонентів освітньої складової та реалізації наукової (науково-практичної) складової ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Орієнтація УжНУ на інноваційний розвиток та інтернаціоналізацію, активна участь у наукових проєктах, особливо транскордонної співпраці, розгалужена мережа міжнародних партнерів. Зацікавленість випускників та інших зовнішніх стейкхолдерів у партнерстві зі здобувачами та викладачами УжНУ Сильний рівень дослідницької та наукової орієнтації на регіональний контекст

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони Відносно слабка участь у міжнародних проєктах здобувачів і викладачів ОНП попри наявність таких можливостей в УжНУ Потенціал стейкхолдерів щодо участі у процесах оновлення ОНП використовується недостатньо Рекомендації Інституціоналізувати участь стейкхолдерів у процесах оновлення ОНП, можливо, включити представників роботодавців, випускників та здобувачів до складу розробників ОНП або в інший регулярний і значимий для забезпечення якості ОНП спосіб організувати врахування їх пропозицій Активізувати участь з боку здобувачів за ОНП у міжнародних дослідницьких проєктах та програмах закордонного стажування

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Подальший розвиток ОНП вимагає посилення співпраці зі стейкхолдерами на системних та інституційних засадах, використання можливостей інтернаціоналізації та нарощування на цій основі наукового потенціалу здобувачів. З урахуванням наявних зауважень, усунення яких можливе протягом короткого періоду, встановлено загальну відповідність критерію на рівні В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої складової ОНП 2016 року становив 60 кредитів, в тому числі 36 кредитів (60%) - обов'язкова компонента, 24 кредити (40%) - вибіркова. У 2019 році обсяг освітньої складової було зменшено до 35 кредитів, в тому числі - 23 кредити (65,7%) - обов'язкові компоненти, 12 кредитів (34,3%) - вибіркові. Зміни відбулися за рахунок у цілому пропорційного скорочення кількості кредитів (наприклад, з 8 до 6 по дисципліні "Іноземна мова", з 8 до 4 - Сучасні теорії розвитку економічних систем, та об'єднання деяких дисциплін в одну. Наприклад, замість двох дисциплін у НП 2016 року "Управління науковими проєктами (5 кр) та "Презентація наукових результатів" (5 кредитів) в НП 2019 року включено дисципліну "Презентація наукових результатів та управління науковими проєктами" (3 кр.) Обсяг освітньої програми (ОП) та навчального плану (НП) 2019 року складає 35 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту». ОП третього рівня включає такі чотири компоненти: 1) Отримання фахових знань зі спеціальності (разом 16 кредитів): ОК 06 Сучасні теорії розвитку економічних систем (4 кредити у 2019 проти 8 кредитів у 2016), ВК 01 (6 кредитів у 2019 проти 16 кредитів у 2016), ВК 02 (6 кредитів у 2019 проти 16 кредитів у 2016). Вибіркові компоненти є міждисциплінарними зі спеціальностями 076 Підприємництво, торгівля і біржова діяльність та 073 Менеджмент, що може виступати як унікальність цієї освітньої програми в контексті регіональної економіки і дає можливість визначати цю унікальність через зміну назви освітньої програми; 2) Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями ОК 02 Теорія та методологія класичної та сучасної філософії (4 кредити для 2019 6 кредитів для 2016); 3) Набуття універсальних навичок дослідника (разом 9 кредитів): ОК 03 Презентація наукових результатів та управління науковими проєктами (3 кредити), ОК 04 Інновації в сучасній педагогіці, організації та проведенні навчальних занять (3 кредити), ОК 05 Сучасні інформаційні технології (3 кредити) для 2019. ОК 03 Презентація наукових результатів (5 кредитів), ОК 06 Управління науковими проєктами (5 кредитів), ОК 05 Сучасні інформаційні технології (4 кредити), Організація і проведення наукових досліджень - виключена у 2019 (4 кредити) для 2016; Здобуття мовних компетентностей (англійська або німецька мова): ОК 01 Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі (6 кредитів) і ОК 01 Іноземна мова (8 кредитів) для 2019 і 2016 рр. відповідно.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП розкриває профіль і перелік компонент ОНП з логікою їх викладення. Профіль відображає основні реквізити програми із визначенням мети, фокусу та регіональних особливостей, придатності до працевлаштування та оцінювання. ОП включає сім загальних компетентностей, 8 спеціальних компетентностей і програмні результати навчання у відповідності до 9 рівня НРК, ресурсне забезпечення. Друга частина з переліком освітніх компонент визначає 6 обов'язкових компонент і дві вибіркові компоненти (по 4 дисципліни на вибір в кожній), форми атестації і матриці відповідностей між ОК і компетентностями, ОК і ПРН. В освітній програмі все теоретичне навчання викладається у перший рік. Структурно-логічна схема наявна, проте відсутні стрілки, які визначають взаємозв'язок між дисциплінами, у тому числі між дисциплінами вибіркового блоку. Фахова компетентність 7 залежить від вибору аспірантів, і може бути не сформована, якщо аспіранти оберуть ВК 01.04 і ВК 02.02 або ВК 02.04. ПРН не залежать від вибірових дисциплін і формуються обов'язковими компонентами. В ОП відсутній перелік нормативних посилань.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми в цілому дозволяє забезпечити досягнення теоретичних програмних результатів навчання за рахунок фахових ОК 06 Сучасні теорії розвитку економічних систем та вибірових компонент ВК 01, ВК 02, які обираються в залежності від тематики дисертаційного дослідження. Разом із цим, практичну складову підготовки ФК 5 (уміння застосовувати базові математичні методи, системи та ІТ для моделювання економічних об'єктів та процесів та оптимального вирішення різноманітних завдань), ПРН 2.5. (здатність формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми) недостатньо забезпечувати лише за рахунок ОК 05 Сучасні інформаційні технології. Ці ФК і ПРН мають покриватися дисципліною, пов'язаною із математичним моделюванням, економетричним дослідженням і аналізом даних. У проєкті ОП 2020 (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/node/80/show#1>) гарант передбачає це в складі вибірових дисциплін ВК02.02 Моделювання та прогнозування економічного розвитку. Також в ОП 2019 дисципліни ВК 01.01 Управління людським розвитком і ВК 02.04 Людський капітал, згідно до переліку компетентностей і ПРН, які вони покривають, переважно є дублюючими дисциплінами, що в проєкті ОП 2020 враховано і залишена лише дисципліна ВК 02.02 Управління людським розвитком. Результати навчання за освітніми компонентами, що визначені ОП, в цілому дають можливість здобувачам під керівництвом наукового керівника виконати наукове дослідження з урахуванням регіональної специфіки ОП.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Вибір здобувачами в УжНУ регламентується «Положенням про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти у ДВНЗ «УжНУ»» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22965> (наказ від 03.03.2020 №162/01-04); «Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у ДВНЗ «Ужну» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22963> (наказ від 03.03.2020 №158/01-04), в додатку 3 якого зазначений зразок заяви для здобувача для запису на вибірову дисципліну. Структура освітньої програми передбачає можливість для аспірантів формувати їх індивідуальну освітню траєкторію. ОП 2019 року включає 2 блоки вибірових дисциплін, в кожному з яких аспірантам пропонується обрати по одній дисципліні (6 кредитів) для вивчення у першому і другому семестрах. Вибір здобувачів обумовлений тематикою їх наукового дослідження. На зустрічі з керівницею аспірантури та докторантури було повідомлено, що аспіранти не обмежують у виборі дисциплін. Прямої відповіді, за якої кількості аспірантів формується група, ЕГ не отримала, проте керівницею було зазначено, що група може формуватися і з 2-х аспірантів, проте форма навчання у них буде переважно дистанційною. На зустрічі з аспірантами одна із аспіранток повідомила, що їй після вибору дисципліни запропонували зробити повторний вибір для вибірової компоненти, щоб мати можливість очно вивчати дисципліну. Інформацію про вибірові дисципліни аспіранти отримують від гаранта, а також мають можливість ознайомитися з робочими програмами дисциплін на вебсайті кафедри: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/25113> Вибіркова складова ОП налічує 12 кредитів із 35, що становить 34% від усіх освітніх компонент даної ОП. Варіативна частина ОНП Економіка у 2016 році налічує вивчення 4-х дисциплін вільного вибору (16 кредитів) аспірантами, тоді як варіативна частина ОНП 2019 передбачає вибір 2-х дисциплін (12 кредитів). В проєкті ОНП 2020 пропонується вилучити дисципліну дисципліну дисципліну Моделювання та прогнозування економічного розвитку» замість дисципліни «Людський капітал».

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП 2016 року передбачала педагогічну практику як складову науково-дослідної роботи аспірантів. Починаючи з 2019 року, педагогічна практика була виключена як складова науково-дослідної роботи і формування

компетентностей було перенесено на ОК 04 Інновації в сучасній педагогіці, організації та проведенні навчальних занять, ОК 03 Презентація наукових результатів та управління науковими проектами для підготовки аспірантів до практичних занять і модульного контролю. При спілкуванні з гарантом було зазначено, що таким чином вивільнений час для підготовки аспірантами дисертаційних досліджень і це є експериментальним підходом. На зустрічі з аспірантами старших курсів (2-4) одна із аспіранток (2 курс) повідомила, що їй було цікаво брати участь у підготовці до аудиторних занять. На зустрічі з НПП ОП Економіка к.е.н., професор Світлана Слава відзначила про ефективність підготовки двох її аспірантів, залучених до аудиторних занять. Це ставить під сумнів необхідність вилучення практичної підготовки зі складу науково-дослідної роботи аспірантів у 2019 році і демонструє необхідність ретельного аналізу переваг і недоліків такого рішення з урахуванням результатів опитування аспірантів для прийняття обгрунтованого рішення для аспірантів 1-го року навчання до їх НДР на 2-му році навчання.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аспіранти ОНП Економіка на обов'язкових дисциплінах «Презентація наукових результатів та управління науковими проектами», «Інновації в сучасній залучення здобувачів до розроблення проектів, педагогіці» і ВК задіяні у підготовці презентацій на заняттях професійно-практичного спрямування, семінарів в діалоговому режимі, «мозкових штурмів», аналізу конкретних кейсів, участі у дискусіях, диспутах, а також на 2-4 курсах залучення до практичних занять сприяють формуванню soft skills. Участь у міжнародних конференціях («Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управління персоналом»), підготовка ідей в інноваційній науковій лабораторії (керівник – проф., к.е.н. Світлана Слава) також формують в аспірантів навички комунікації, міжособистісної взаємодії, самовдосконаленню, гнучкості, креативності. Щорічне звітування аспірантів на засіданнях кафедр про рівень досягнення своїх наукових результатів дозволяє навчитися відстоювати власну точку зору і брати участь у наукових диспутах. Заміна практики аспірантів з 2019 року на підготовку в межах окремих дисциплін зменшує розкриття потенціалу м'яких навичок аспірантів ОНП Економіка. Можливості для збільшення залученості аспірантів до soft skills є у тіснішій співпраці із відділом міжнародних зв'язків і Радою молодих вчених УжНУ. Під час фокус-груп здобувачі та викладачі продемонстрували обізнаність з необхідністю набуття soft skills та підтвердили увагу до цього типу навичок

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт для спеціальності 051 «Економіка» відсутній

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг кожної навчальної дисципліни варіює від 33% для варіативних компонент до 40% для обов'язкових компонент від загального обсягу кредитів ОК, що відповідає нормативу аудиторного навантаження дисциплін третього (наукового) рівня. Під час зустрічей аспіранти підтвердили, що вони були надмірно навантажені обсягом освітніх компонентів") і за результатами анонімного опитування кафедрою економіки та підприємництва це підтвердили 57,8% аспірантів ОНП Економіка (протокол засідання кафедри від 21.12.2018 №6). За результатами цього опитування і розгляду цього питання на Вченій раді УжНУ обсяг кредитів освітньої складової ОНП Економіка був скорочений з 60 до 35. Самостійна робота студентів забезпечена розробленими курсами дистанційного навчання в системі Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>. Виконані завдання студенти можуть як вивантажувати в самій системі, але через великий обсяг вивантажених матеріалів під час карантину було прийняте рішення за рекомендацією Центру інформаційних технологій УжНУ здобувачам надавати лінк з платформи Moodle на гугл диск для доступу викладачів до перевірки цих завдань, щоб не перевантажувати сервер дистанційної платформи.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти за даною ОНП не впроваджена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Вибіркові компоненти ОНП Економіка є міждисциплінарними зі спеціальностями 076 Підприємництво, торгівля і біржова діяльність та 073 Менеджмент, що може виступати як унікальність цієї освітньої програми в контексті регіональної економіки і дає можливість визначати цю унікальність через зміну назви освітньої програми. Виважена структура ОП для досягнення ПРН за предметною областю і обґрунтоване навантаження для аспірантів з урахуванням їх самостійної роботи. Наявність наукової інноваційної лабораторії, здатної забезпечувати практично-орієнтоване навчання через реалізацію відповідних проєктів та комерціалізувати науковий доробок здобувачів вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Вилучення практики як складової НДР аспірантів з 2019 року не гарантує аспірантам в повній мірі сформувати компетентності, пов'язані з викладацькою діяльністю і розвитку м'яких навичок. Фахова компетентність 7 освітньої програми залежить від вибору аспірантів і може бути не сформована при певному варіанті вибору здобувачів. Існує певна невизначеність щодо мінімальної кількості здобувачів, достатньої для формування групи для вивчення вибіркової дисципліни на третьому (освітньо-науковому) рівні. Рекомендації Для посилення аналітичної складової в підготовці здобувачів рекомендується ввести до освітньої програми відповідні дисципліни для аспірантів ОНП Економіка і за рахунок цього підвищити обсяг дисциплін за спеціальністю (разом 16 кредитів), який наразі забезпечується лише однією обов'язковою освітньою компонентою в 4 кредити, а решта кредитів - вибілковими дисциплінами міждисциплінарного спрямування. Доцільно збільшити кількість заявок аспірантів на наукові проєкти, гранти, стажування для підвищення ймовірності у їх отриманні.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Вилучення практики як складової НДР аспірантів з 2019 року не гарантує здобувачам у повній мірі формування компетентностей викладацької діяльності і розвитку м'яких навичок. Для посилення аналітичної складової в підготовці здобувачів рекомендується ввести до освітньої програми відповідні дисципліни для аспірантів ОНП Економіка і за рахунок цього підвищити обсяг обов'язкових дисциплін за циклом професійної підготовки. Доцільно збільшити кількість заявок аспірантів на наукові проєкти, гранти, стажування для підвищення рівня інтернаціоналізації ОНП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до ДВНЗ «УжНУ» у 2020 році затверджено Рішенням Вченої Ради 4 червня 2020 року, протоколом №3. Документ оприлюднено на сайті ЗВО (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/4567>) Правила прийому до аспірантури та докторантури є Додатком А до Правил прийому до ДВНЗ «УжНУ» у 2020 році (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/7563>). Правила прийому на навчання у достатній мірі структуровано, викладено чітко, зрозуміло. У правилах прийому на навчання не виявлено ознак дискримінації для потенційних вступників на навчання.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Програма фахового вступного випробування для вступників на навчання для здобуття ОС доктор філософії за спеціальністю 051 Економіка оприлюднена на сайті університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12339>). При прийомі на навчання на конкурсній основі здобувач має скласти вступне фахове випробування, іспити з іноземної мови та випробування з презентації наукових досягнень. Якщо вступник вирішив продовжувати навчання за іншою спеціальністю, він попередньо складає додаткове вступне фахове випробування у формі співбесіди. В документі «Програма фахового вступного випробування для вступників на навчання для здобуття ОС доктор філософії за спеціальністю 051 Економіка» відображено перелік тем на основі яких побудовано екзаменаційні завдання. А критерії бальної оцінки знань вступників та порядок обчислення конкурсного балу відображені у Додатку А до Правил прийому до ДВНЗ «УжНУ» у 2020 році (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/7563>). Результати вступних випробувань оцінюються за шкалою від 100 до

200 балів. Мінімальна кількість балів, отриманих на вступних випробуваннях, яка необхідна для допуску до участі в конкурсі складає 100 балів. Для конкурсного відбору осіб під час вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії конкурсний бал обчислюється як сума: – результату вступного іспиту із спеціальності, помноженого на ваговий коефіцієнт 0.6; – результату вступного іспиту з іноземної мови, помноженого на ваговий коефіцієнт 0.2; – результату презентації дослідницьких пропозицій чи досягнень, помноженого на ваговий коефіцієнт 0.2; – додаткового балу за наукові здобутки вступника, який обчислюється відповідно до р. VI п. 6.5. (максимальна сума балів не може перевищувати 20). З 2019 року необхідно представляти свою проектну пропозицію щодо майбутнього напрямку досліджень в рамках вступних випробувань. Презентація дослідницьких пропозицій чи досягнень – форма вступного випробування, яка полягає в заслуховуванні та обговоренні наукового повідомлення вступника. З 2016 до 2018 такої форми вступного випробування не було. За даною ОНП навчаються здобувачі які вступали на базі ОКР Магістр, отриманого у іншому ЗВО (одна з таких аспірантів була присутня на онлайн-зустрічі з експертною групою), але переважна більшість вступників за даною ОНП є випускниками ОП Економіка другого (магістерського) рівня ДВНЗ «УжНУ». Великий ліцензійний обсяг (30 осіб на рік) дозволяє всім бажаючими вступати на дану ОНП. На основі отриманої інформації можна зробити висновок про те, що правила прийому на навчання за ОНП у достатній мірі враховують особливості самої програми та відповідають рівню компетентностей, необхідних для навчання за даною ОНП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процес визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО під час академічної мобільності врегульовано за допомогою Положення про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у ДВНЗ «УжНУ», що було затверджено Вченою радою ДВНЗ «УжНУ» (протокол від 30 травня 2020 №6). Документ оприлюднено на сайті ЗВО (<https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/21266>). У пункті 3 цього документу відображено правила визнання (перерахування) кредитів ЄКТС. У документі «ПОЛОЖЕННЯ про академічну мобільність студентів у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8324>), що затверджено наказом ректора №379/01-17 від 25 лютого 2016 р., в четвертому розділі «Визнання та перезарахування результатів навчання студента у вищому навчальному закладі-партнері» зазначено, що перезарахування вивчених навчальних дисциплін здійснюється на підставі наданого студентом документа з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків студентів, завіреного в установленому порядку у вищому навчальному закладі-партнері. У р. VI, п. 6.1. цього Положення прописано, що за студентами Університету на період навчання в іншому вищому навчальному закладі - партнері на території України чи поза її межами зберігаються відповідно до укладеного договору про академічну мобільність місце навчання та виплата стипендії згідно із законодавством протягом навчання, стажування чи провадження наукової діяльності в іншому вищому навчальному закладі - партнері на території України чи поза її межами, якщо стипендія не передбачена умовами академічної мобільності. Правила є зрозумілими, та в достатній мірі структурованими. Академічна мобільність врегульована, інституційними Положеннями УжНУ, але практично на даній ОНП не застосовується, що було підтверджено на зустрічі з аспірантами відповідної ОНП.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті у ЗВО знайшли відображення у такому документі, як «Положення про порядок визнання у ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті», що затверджено рішенням Вченої ради (протокол №2 від 03.03.2020р.) та введено в дію наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №160/01-04 від 03.03.2020 р. Процедура визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті відображена у п. 2.7. розділу 2. В документі зазначено, що процедура визнання результатів включає три етапи, а саме: подання заяви здобувачем; формування керівником структурного підрозділу, в якому навчається здобувач, предметної комісії; проведення оцінювання результатів навчання. Бланк заяви опубліковано у Додатку до положення. Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті є структурованими, послідовними і зрозумілими. Практик застосування результатів навчання у неформальній освіті на даній ОНП не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила для вступу на навчання є чіткими і зрозумілими, вони враховують особливості освітньої програми. Публічний доступ до нормативних документів ЗВО. Академічна мобільність є врегульованою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Активізувати академічну мобільність аспірантів для поліпшення інтерналізації ОНП, заохочувати публікаційну активність при вступі до аспірантури шляхом запровадження додаткових балів. ЗВО бажано створити систему мотивації, яка буде прописана в політиках дисциплін (робочих програмах). Доцільно створити політику заохочення неформальної освіти, адже, наприклад, оволодіння засобами інформаційно-комунікативних технологій та/або підвищення рівня знань іноземної мови, допоможе здобувачам оволодіти новими навичками, уміннями та компетентностями для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОНП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 3.1, 3.2, та 3.3. При цьому нині відсутня практика процедури за підкритерієм 3.4. Правила прийому на навчання за ОНП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб сайті УжНУ. Правила прийому на навчання за ОНП враховують особливості освітньої програми у професійному контексті. Враховуючи голістичний підхід в оцінюванні, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОНП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 3 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Підготовка здобувачів вищої освіти ступені доктора філософії в аспірантурі регламентується Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ДВНЗ «УжНУ» (наказ від 31.01.2017 № 353/3/01-17). НПП мають можливість вільно обирати форми і методи навчання для освітніх компонент. Аспіранти мають можливість на формування власної траєкторії навчання із вибіркового компонент, що підтвердилося при спілкуванні з аспірантами і наявністю заяв на вибір освітніх компонент https://drive.google.com/drive/folders/1pKd6HRRY_jaK3vAOLe-d3lgUEFdDWuWv та індивідуальних навчальних планів: https://drive.google.com/drive/folders/1GvHe9z_oUfB6_hd9lhSILEUe_8Qy581S За результатами анонімного опитування аспірантів, проведеного кафедрою економіки та підприємництва <https://drive.google.com/drive/folders/15nxmwpD9e7g2SjHaTygzKzcm1uuzE3dp> отримані наступні результати: 89,5% респондентів задоволені рівнем отриманих теоретичних і практичних знань, 72,1% опитаних висловили задоволеність інноваційністю навчання і його практичною спрямованістю (зокрема, в використанні платформ Moodle, гугл classroom), 92,7% респондентів задоволені варіантами вибору варіативних компонент. Методи навчання передбачають групову роботу при відстоюванні протилежних думок (ділова гра), форми оцінювання включають тести, мікровикладання (сценарій викладання за власною спеціальністю), взаємооцінювання одногрупниками один одного, контроль результатів навчання за рівнем складності для відповідної спеціальності. Всі робочі програми вибіркового дисциплін розміщуються на сайті УжНУ: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/25113>, і аспіранти можуть заздалегідь ознайомитися із їх змістом. Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у ДВНЗ «УжНУ» доступне за лінкою: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22963>. У відповідності з Додатком 3 цього Положення здобувачі готують заяву на вибір дисципліни. Професор Михайло Газуда на резервній зустрічі з науковими керівниками зазначив і аспіранти на зустрічі з ними це підтвердили, що є 2 основних алгоритми вибору тем аспірантами: 1) аспіранти, які визначилися з тематикою досліджень визначаються серед тих наукових керівників, які мають аналогічну сферу досліджень; 2) аспірант, який ще не визначився з тематикою дослідження, обирає наукового керівника, з яким консультується щодо тематики майбутнього дослідження. Більшість аспірантів вже мали досвід виступу на конференціях під час навчання на економічних ОП другого (магістерського) рівня УжНУ і вже мали певні уподобання щодо тематик наукових досліджень і потенційних наукових керівників. У робочих програмах навчальних дисциплін <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/25113> наводиться інформація про методи викладання, які не за всіма позиціями корелюють з даними таблиці 3 Відомостей самооцінювання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Гарант надає інформацію про зміст освітніх компонент через робочі програми, які розміщені у відкритому доступі на сайті УжНУ. В самих робочих програмах визначені компетентності і програмні результати навчання (ПРН): <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/25113> В самих робочих програмах окрім визначені результати навчання дисципліни, що відповідають програмним результатам навчання. На зустрічі з аспірантами експертній групі аспіранти підтвердили, що отримують інформацію про порядок і критерії оцінювання у межах освітніх компонентів на першому занятті. Після цього упродовж всього періоду навчання науково-педагогічний персонал нагадує аспірантам про політику оцінювання з даної дисципліни у вигляді розподілу балів, які отримують здобувачі за темами навчальної дисципліни. Детальніша інформація про освітні компоненти розміщена в системі електронного навчального середовища Moodle <https://elearn.uzhnu.edu.ua/>, доступ до якого отримує кожен здобувач на початку навчання у вигляді персонального логіна і пароля. У 2019-2020 н.р. в УжНУ інформація про цілі, зміст і програмні результати навчання, порядок та критерії оцінювання наводиться у робочих програмах. На зустрічі ректор повідомив, що розглядається можливість переходу на силабуси із наступного навчального року.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Тематика досліджень здобувачів реалізується в межах наукових тем кафедри економіки та підприємництва і проводять дослідження на міжкафедральній основі, зокрема, «Інноваційно-інвестиційні засади стійкого розвитку базових галузей національного господарства в умовах євроінтеграції» (НДР №0119U101945), «Формування механізмів активізації потенціалу економічної системи Закарпаття в умовах глобалізації» (НДР №0116U003557), науковий керівник - завідувач кафедри проф. Мікловда В.П. Для оптимізації наукової діяльності в УжНУ діє Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ДВНЗ УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9199>) та Рада молодих вчених (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5620>), основним завданням яких є консультативна підтримка в питаннях науково-дослідної діяльності аспірантів та молодих вчених. Наукове товариство і Рада молодих вчених здійснюють розсилки на корпоративні електронні адреси аспірантів інформацію про фахові видання, наукові конференції, проекти для молодих вчених тощо. Результати навчання за ОНП Економіка аспіранти мають можливість представляти у Науковому віснику УжНУ, Серія Економіка <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/> затверженому МОН України (категорія «Б»). На кафедрі економіки та підприємництва з 1991 року діє наукова школа регіональної і національної економіки завідувача кафедрою економіки та підприємництва, професора, д.е.н. Мікловди В.П. у якого 50 захищених аспірантів і докторантів. В межах наукової лабораторії (керівник – к.е.н. Світлана Слава) розроблені дві платформи, на першій з яких <http://ideamarket.uz.ua/> (ринок ідей) кожен здобувач вищої освіти може розмістити свою ідею для отримання відгуків від стейкхолдерів, а на другій <http://innolab.uzhnu.edu.ua/> визначаються ідеї аспірантів та молодих дослідників УжНУ для задоволення потреб підприємств і наукоємним організаціям з метою комерціалізації відкритих інновацій та пошуку інвесторів. В межах лабораторій автори найкращих ідей отримали матеріальну винагороду від УжНУ (8000, 6000 і 4000 грн. на команду здобувачів за 1, 2 і 3 місце відповідно). Ситуаційні вправи (кейси), які надходять від підприємств, з якими співпрацює ОНП Економіка, розв'язуються аспірантами в рамках конкурсу Старт-апів і освітніх компонент. Підтверджена участь викладачів у публікаціях наукових статей у наукометричних виданнях. Під час зустрічі з НПП Михайло Газуда повідомив про наявність премії за рейтинговими показниками у розмірі 10% до посадового окладу (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/node/80/show#3>), д.е.н. Вікторія Готра повідомила про премію у розмірі 12000 грн на авторський колектив, статті яких опубліковані у видавництвах Scopus і WoS.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

НПП освітньо-наукової програми Економіка періодично підвищують кваліфікацію (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22892>) з метою оновлення теоретичних і практичних знань у відповідності до Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників ДВНЗ УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5950> (наказ від 08.05.2016 №698/01-17) та основних центрів стажування УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18539>, стор.11). Зміст освітніх компонент оновлюється на основі участі у наукових проєктах і завдяки дослідженням комплексної державної теми «Формування механізмів активізації потенціалу економічної системи Закарпаття в умовах глобалізації», участі викладачів і наукових керівників у програмах ЄС TEMPUS. Корегування змісту робочих програм дисциплін відбувається на основі рекомендацій роботодавців і здобувачів щодо відповідності їх контенту потребам та вимогам сучасного ринку праці у дисциплінах «Сучасні теорії розвитку економічних систем» до якої було додано теми «Результативність інтеграційних процесів у розвитку прикордонних територій» та «Європейська практика управління розвитком сільських територій». Дисципліна «Сучасні теорії та системи державного управління», до якої за результатами опитувань студентів долучено теми «Наукові підходи до оптимізації комунікаційних функцій управління» та «Управління брендинговою діяльністю у сфері аграрного господарювання». Дисципліна «Державна політика розвитку підприємництва в Україні» за результатами засідання робочої групи з числа учасників Першого економічного форуму Закарпаття була доповнена темою «Стратегічні пріоритети інноваційної політики розвитку підприємництва в Україні» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/ekonomichnyi-forum-v-uzhnu-napraciovano-propozycii->

dliia-vlady.htm На зустрічі з роботодавцями і випускниками підтвердилася інформація про періодичні консультації з гарантом і робочою групою щодо змісту ОНП. При перегляді робочих програм освітніх компонент для інтернаціоналізації і врахуванні сучасних трендів в науковій діяльності необхідно оновлювати за темами перелік літератури, у тому числі іноземними мовами.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Питання міжнародної академічної мобільності та інтернаціоналізації діяльності ЗВО регламентуються Положенням про академічну мобільність студентів у ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/21269> (наказ від 25.02.2016 №379/01-17) та Стратегією інтернаціоналізації ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20139> (наказ від 30.05.2019 №280/01-04)). На основі Положення про академічну мобільність студентів у ДВНЗ УжНУ відбувається перезарахування кредитів здобувачам на основі змісту освітніх компонент, отриманих в іноземних ЗВО-партнерах. Для аспірантів ОНП Економіка на базі УжНУ відділом міжнародних зв'язків (ВМЗ) створені можливості для семестрового навчання, академічної мобільності за програмою ERASMUS+, поїздок короткотермінового обміну під час наукових конференцій (від 2-3 днів до кредитної мобільності), участь у міжнародних грантових можливостях. Відділом міжнародних зв'язків ВМЗ (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/irelations-dep_irelations) інформація про стипендії для здобувачів розміщена на офіційному сайті УжНУ, соціальній мережі Facebook. Інформація про міжнародні можливості відправляється ВМЗ на факультети і на корпоративну електронну пошту аспірантам, поширюється через студентський простір Aura Academica. Для аспірантів є доступ до наукометричних баз Scopus і Web of Science. На базі УжНУ з 2015 року діє Міжнародний консорціум університетів із 18 закордонних ЗВО, який є відкритою платформою для обговорення актуальних проблем для створення програм подвійних дипломів (спільних освітніх програм) і для створення і подачі заявок на міжнародні проекти (ERASMUS+), у тому числі транскордонні проекти. Спільні освітні програми з економіки діють для першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти. Відбувається пошук партнерів для третього наукового рівня з економіки. УжНУ у червні приєднався до грантового доступу платформи COURSERA для долучення як НПП, так і здобувачів до вивчення дисциплін всесвітньої дистанційної платформи. Аспіранти ОНП Економіка третього рівня не в повній мірі використовують можливості, які надає відділ міжнародних зв'язків, оскільки на поточний момент часу не є учасниками міжнародних проектів, міжнародної мобільності, грантових заявок.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Тематика досліджень здобувачів реалізується в межах наукових тем кафедри економіки та підприємництва і проводять дослідження на міжкафедральній основі. В межах наукової лабораторії (керівник – к.е.н. Світлана Слава) розроблені дві платформи, на одній із яких (ринок ідей) кожен здобувач вищої освіти може розмістити свою ідею для отримання відгуків від стейкхолдерів, а на іншій визначаються ідеї аспірантів та молодих дослідників УжНУ для задоволення потреб підприємств і наукоємним організаціям з метою комерціалізації відкритих інновацій та пошуку інвесторів Ситуаційні вправи (кейси), які надходять від підприємств, з якими співпрацює ОНП Економіка, розв'язуються аспірантами в рамках конкурсу Старт-апів і освітніх компонент. На кафедрі економіки та підприємництва з 1991 року діє наукова школа регіональної і національної економіки завідувача кафедрою економіки та підприємництва, професора, д.е.н. Мікловди В.П. Зміст освітніх компонент оновлюється НПП на основі участі в українських і міжнародних наукових проектах з урахуванням думок роботодавців і аспірантів

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Навчання, викладання та наукові дослідження слабо пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ОНП Економіка Робочі програми бажано трансформувати у силабуси, побудовані на засадах компетентнісного підходу та студентоцентризму.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Тематика досліджень здобувачів реалізується в межах наукових тем кафедри економіки та підприємництва і проводяться дослідження на постійній основі на міжкафедральній основі. В межах інноваційної лабораторії розроблені платформи, на яких створені можливості для здобувачів вищої освіти може розміщення власних ідей для отримання фідбеку від стейкхолдерів і комерціалізації найбільш інноваційних ідей для пошуку інвесторів. Навчання, викладання та наукові дослідження слабо пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ОНП Економіка.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи оцінювання здобувачів вищої освіти за ОНП «Економіка» регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень студентів ДВНЗ «УжНУ» за кредитно-модульною системою (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/16074>) та Положенням про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>). Основними видами контролю освітнього процесу є поточний та семестровий. У межах навчальних дисциплін за ОНП «Економіка» задекларовано використання різних форм контролю та методи оцінювання, зокрема: усне опитування, письмовий контроль (самостійна робота, контрольна робота), тестування, виконання індивідуальної роботи, реферативна доповідь, аналітичне есе, презентація, залік та іспит. У робочих програмах навчальних дисциплін <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/25113> узагальнено наводяться форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання, перелік питань для підсумкового контролю з дисципліни, розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (за модулями), порядок та критерії оцінювання окремих видів навчальної роботи. Проте у програмах відсутні описи конкретних завдань, у тому числі й для самостійної роботи, які має виконати здобувач та відповідно критерії оцінювання у прив'язці до завдань. Переліки рекомендованих джерел наводяться не по темах, а загальним списком, містять досить велику (до 100 найменувань) кількість і потребують збільшення частки літератури іноземною мовою та скорочення загальної кількості джерел, зокрема тих, які є або застарілими, або дублюючими. Інформація про особливості контрольних заходів доводиться викладачем до здобувачів на першому занятті та впродовж семестру в режимі роз'яснень. Здобувачі під час проведення фокус-групи підтвердили практику отримання інформації усно або за допомогою електронної пошти чи в платформі Moodle про особливості контрольних заходів та критерії оцінювання на початку вивчення дисципліни.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за третім рівнем для спеціальності 051 Економіка відсутній. Стан готовності дисертації здобувача до захисту визначається науковим керівником. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем його індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи. До захисту допускаються здобувачі, які виконали власні дослідження самостійно, що підтверджує висновок перевірки роботи на плагіат. Атестації передують щорічна (проміжна) атестація здобувача за результатами виконання індивідуального плану у вигляді звітування на кафедрі чи міжкафедральному засіданні. Документами, що підтверджують проміжну атестацію є річний звіт, друкований варіант розділів дисертації, довідка про складання іспитів, перелік опублікованих статей, тез конференцій.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедури проведення контрольних заходів регулюються згідно з Положенням про порядок і методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>, «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>, Порядку оскарження результатів (апеляції) оцінювання в ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22967>, Етичному кодексі <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22896>. Для окремих компонентів освітньо-наукової програми проведення контрольних заходів регулюється робочими програмами. Зокрема, вони містять інформацію щодо контролю знань і розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти; обов'язкових умов допуску до заліку чи іспиту; оцінювання за формами контролю; шкалу відповідності балів. Робочі навчальні програми навчальних дисциплін зберігаються на кафедрах і розміщені у відкритому доступі на сайті університету. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/25113> У разі виникнення конфліктних ситуацій здобувач вищої освіти має можливість звернутися до декана факультету з апеляційною заявою з зазначенням причини. Таких прецедентів на даній ОНП, за даними розробників і здобувачів, не було. Конфліктні ситуації регулюються Положенням

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22964>. Здобувач має право оскаржувати результати оцінювання успішності шляхом подання відповідного звернення у письмовій формі, у день оголошення результатів до декана, з зазначенням причини звернення. Декан, в свою чергу, повідомляє дату і місце засідання апеляційної комісії. До складу комісії можуть бути включені представники студентського самоврядування. Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання, у присутності здобувача. Порядок подання і розгляду апеляції оприлюднюється та доводиться до відома здобувачів вищої освіти і викладачів до початку підсумкового (семестрового) контролю та інших заходів. Випадки оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів на даній ОНП, за даними розробників і здобувачів, відсутні. Під час фокус-групи здобувачі зазначили, що їх оцінюють об'єктивно. Моніторинг цього процесу передбачений, у тому числі, анкетуванням викладачів. Відповідні анкети розміщено на сайті <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/128>. Результатів опитувань у відкритому доступі ЕГ не виявлено. Також здобувачі є обізнаними у критеріях та шкалі оцінювання, розподілі балів, розміщенні робочих програм на сайті УЖНУ.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Забезпечення академічної доброчесності регламентується «Положенням про академічну доброчесність в ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223> та Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/19667>. Аспіранти підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності. Дисертаційні роботи проходять обов'язкову перевірку на плагіат на основі систем Unichек та Strike plagiarism <https://unichек.com/uk-ua> та <https://strikeplagiarism.com/en/>. За рішенням кафедри оригінальність роботи повинна бути не менша 85%. Перевірку здійснюють працівники Наукової бібліотеки. Протягом останніх років було проведено 5 заходів з питань академічної доброчесності та різних аспектів її забезпечення в ДВНЗ «УжНУ» створена Комісія з питань академічної доброчесності та етики. Зазначено, що за 3 роки її існування комісії, не було виявлено випадків академічної недоброчесності. Під час експертизи здобувачі демонстрували обізнаність у питаннях перевірки публікацій на доброчесність. За рекомендацією Гаранта ОНП частина здобувачів прослухала онлайн курс з зазначених питань, внаслідок участі у проєкті SAIUP в УжНУ створено «агентів впливу» серед здобувачів і викладачів, які популяризують питання академічної доброчесності. На різних рівнях УжНУ було неодноразово зазначено про важливість цього питання для подальшого розвитку та максимальне сприяння розповсюдженню ідей доброчесності. Вказувалося, що всі учасники освітнього процесу мають можливість безкоштовно перевіряти свої роботи на дотримання належних принципів цитування. Всі наукові заходи, публікації у наукових виданнях супроводжуються перевіркою наявними ІТ-інструментами. Кількість таких спроб є необмеженою, що є дещо суперечливим підходом, оскільки по факту означає не стільки дотримання принципів академічної доброчесності, скільки створює можливість уникнути фактів виявлення академічного плагіату. Вибірковий аналіз публікацій (2017 та 2019 рр.) здобувачів та наукових керівників під час акредитаційної експертизи, виконаний за допомогою продукту AntiPlagiarism.net показав наявність випадків, коли рівень унікальності робіт знаходиться на рівні 51-55%, а також текстових збігів (ручна перевірка за допомогою Google) (виявлено 3 випадки). Інформація про це надана Гаранту ОНП, у відповідь було проінформовано, що перевірка на плагіат двох із зазначених у запиті матеріалів (2019 р.) бібліотекою не здійснювалась. Зазначені публікації було перевірено системою UNICHECK в момент акредитаційної експертизи, з відключенням джерела репозитарію УжНУ, отримані результати показали наявність текстових збігів у розмірі 30,8% та 23,4%. По третій публікації (2017 р.) наукова бібліотека вказала, що тези не перевіряла, оскільки станом на 2017 рік ще не володіла доступом до системи перевірки, а організатори конференції заявили, що матеріали друкуються в авторській редакції, і відповідальність за достовірність всього викладеного матеріалу несуть автори.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

В робочих програмах визначене широке використання різноманітних та інноваційних методів викладання, призначених для набуття у тому числі й soft skills. Забезпеченість на інституційному рівні УжНУ двома системами перевірки на плагіат - Unichек та Strike plagiarism, безкоштовний доступ до них для всіх учасників освітнього процесу, популяризація ідей академічної доброчесності та увага до цього питання на ціннісному рівні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Недоліки Робочі програми навчальних дисциплін не містять опису конкретних (або типових) завдань, які має виконати здобувач, методи навчання наводяться узагальнено, списки рекомендованих джерел потребують оптимізації. Відсутні протоколи засідання комісії з академічної доброчесності за результатами розгляду наукових публікацій здобувачів і викладачів. Рекомендації Доопрацювати робочі програми у частині контрольних заходів та критеріїв оцінювання на засадах студентоцентризму, додавши описи конкретних завдань; в критеріях оцінювання

визначати розподіл балів за завданнями, а не за темами освітніх компонент, ув'язати результати навчання за дисциплінами з методами викладання та системою оцінювання. Розглянути можливість введення в освітні компоненти ОНП короткострокових навчальних модулів/тем з питань забезпечення академічної доброчесності, наприклад, в дисципліні “Презентація наукових результатів та управління науковими проектами” Проаналізувати доцільність збереження існуючої моделі забезпечення академічної доброчесності через необмежений і безкоштовний доступ до систем перевірки, ввести політику забезпечення академічної доброчесності в робочі програми (силабуси), здійснити виважене дослідження причин повної відсутності випадків академічної недоброчесності, що, з огляду на зарубіжний досвід, не є реальним явищем і не може слугувати достатнім доказом дієвості політики забезпечення академічної доброчесності, що застосовується в УжНУ; активізувати діяльність Комісії з академічної доброчесності та етики.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Наявність потенціалу інституційної спроможності як на рівні УжНУ, так і на рівні ОНП усунути наявні недоліки і слабкі сторони щодо організаційних аспектів забезпечення академічної доброчесності та оновлення робочих програм у напрямку посилення валідності контрольних заходів та включення питань академічної доброчесності, у короткий період є підставою для встановлення відповідності ОНП за цим критерієм на рівні В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз кадрового складу у цілому засвідчує високий рівень відповідності академічної кваліфікації науково-педагогічних працівників тим освітнім компонентам, які вони викладають на цій ОНП. Аналіз експертною комісією авторських сторінок науково-педагогічних працівників у певних наукометричних базах та пошукових системах також засвідчив відповідність досліджень більшості викладачів формату тих дисциплін, які вони забезпечують на ОНП. При цьому були виявлені і менші відповідності дослідницької компоненти наукових керівників та тематики досліджень аспірантів. До викладання дисциплін за ОНП 051 Економіка залучено 5 докторів наук, 5 кандидатів наук. З них 7 членів редколегій, 5 професорів, 5 доцентів. Лідери за кількістю публікацій у наукометричних базах Scopus, WoS - к.т.н, доц. Мулеса О.Ю. (13 статей) та д.іст.н., проф. Староста В.І. (11 статей). Середнє значення індексу впливовості цього колективу науковців (h-індекс) становить - 5,0. Максимальний показник індекса Гірша - 8 (д.іст.н., проф. Вереш М.М.; к.е.н., проф. Кубній Н.Ю.)

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників формується у відповідності до «Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) в ДВНЗ «УжНУ» затвердженого наказом ректора №91/01-17 від 12.10.2016р. Даний порядок оприлюднено на сайті УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/10570>) і в ньому зазначено чіткі процедури конкурсного добору викладачів. Гарант ОНП під час онлайн-зустрічі розповіла про те, як відбувався конкурс на посаду завідувача кафедри економіки та підприємництва. Було 2 основні претендента - Готра В.В. (гарант ОНП) і Мікловда В.П.. Крім бюрократичного етапу відбувалося три етапи голосування: - обговорення на кафедрі, підсумком якого була процедура відкритого голосування (більшість голосів було віддано за Мікловду В.П.); - зібрання трудового колективу, підсумком якого була процедура закритого голосування (більшість голосів за Готру В.В.); - на засіданні Вченої ради УжНУ шляхом голосування, із відривом у 6 голосів, на посаду завідувача кафедри економіки та підприємництва було обрано Мікловду В. П. Згідно із Проектом Змін до порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12927>), для участі у конкурсі на посаду професора треба не менше 2 статей у виданнях, що індексуються в Scopus, WoS, а для участі у конкурсі на посаду доцента - не менше 1 статті в Scopus, WoS. В цілому процедура конкурсного добору є прозорою і дозволяє оцінити рівень професіоналізму претендентів для цієї ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На зустрічі із експертною групою роботодавці повідомили про власне бачення розвитку ОНП і зазначили, що ЗВО також зацікавлений в удосконаленні ОНП, оскільки адміністрація ЗВО відкрита до співпраці. Майбутніми (потенційними) роботодавцями для здобувачів за даною ОНП є сам ДВНЗ «УжНУ», інші ЗВО та різноманітні наукові та науково-дослідні організації. На зустрічі з експертною групою була присутня Штулер Ірина Юріївна, д.е.н., проректор, ВНЗ «Національна академія управління» та Денис Ман – директор Агенції регіонального розвитку Закарпатської області (з економічним факультетом агенція співпрацює з 2016 року) Анкета опитування роботодавців щодо якості викладання за ОНП 051 «Економіка» розміщена на сайті УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/24953>). На сайті УжНУ створено розділ для роботодавців де оприлюднено контакти для зв'язку (можливими напрямками співпраці зазначено: безкоштовне інформування здобувачів про вакансії; організація заходів працевлаштування; зворотній зв'язок з метою вдосконалення системи підготовки кадрів в університеті). Посилання на сторінку сайту УжНУ: https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/dep_hum_ed_work-employment/employers

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Деякі викладачі програми мають попередній практичний досвід роботи за дисциплінами, які викладає на ОНП. Наразі ніхто з них нині не працює за зовнішнім сумісництвом чи цивільно-правовими договорами у практичному середовищі. Університет залучає до проведення аудиторних занять на ОНП професіоналів-практиків та експертів у галузі. Представниками ЗВО зазначено що запрошувались ними гостьові лектори, котрі проводять лекційні заняття з актуальних напрямів економіки. На непостійній основі до читання лекційних занять з актуальних напрямів економіки здобувачів вищої освіти різних рівнів було залучено гостьових лекторів: Квашу С.М.–д.е.н., проф., НУБІП України, академіка НААН України з лекцією «Аграрна політика України в нових умовах фінансово-економічних викликів», директора Закарпатського регіонального центру соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України к.е.н., доц. Сембера С.В; д.е.н., професора Київського національного університету технологій та дизайну Ганущак-Єфіменко Л.М. з лекцією: «Аналіз, засоби та інструменти реалізації інноваційних проектів». Гостьових лекторів для ОНП Економіка під час зустрічей із фокус-групами встановлено не було.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

В ході спілкування із академічним персоналом з'ясовано, що викладачі мають налагоджену систему професійного розвитку, а підвищення кваліфікації формалізовано у вигляді Плану-графіку підвищення кваліфікації НПП, який є невід'ємною частиною плану роботи ЗВО на рік. Із документом можна ознайомитися за посиланням: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/19647>. Університет сприяє вільному вибору форм підвищення кваліфікації як в Україні, так і за її межами. Дотримуючись принципів академічної свободи та мобільності, кожен викладач має право вільно обирати місце, напрям, тематику підвищення кваліфікації. Згідно із Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5950>), що затверджено наказом ректор №698/01-17 від 08.05.2015р., стажування науково-педагогічних працівників УжНУ здійснюється за такими видами: довгострокове підвищення кваліфікації, короткострокове підвищення кваліфікації та факультети підвищення кваліфікації (для медичних спеціальностей). Готра В.В. д.е.н., проф. Вища школа бізнесу м. Доброва Гурніча, Польща.(180 г.)“The innovative methods and technologies of teaching: The newest in the European educational practice.”; Газуда Л.М. д.е.н., проф. Міжнародний інститут інновацій «Наука-Освіта-Розвиток» (Варшава, Польща), навчальний курс «Економіка і управління», (150 г). Назва роботи: «Європейський досвід формування механізмів регулювання розвитку регіональних економічних, екологічних і соціальних систем». Слава С.С. Технічний Університет Жиліни Словаччина. Стажування в рамках проекту 43853-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS-SMHES «Підтримка трикутника знань у Білорусі, Україні і Молдові». Заходи щодо підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників проводяться не рідше одного разу на п'ять років. Результати підвищення кваліфікації враховуються при проходженні чергової атестації науково-педагогічним працівником або під час його участі у конкурсі на заміщення вакантної посади.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Оцінка результативності роботи науково-педагогічних працівників університету відбувається на рівні кафедр, а рейтинговий показник є підставою для морального та матеріального заохочення науково-педагогічних працівників (нагородження грамотою, оголошення подяки, преміювання і т.п.). У Положенні про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ДВНЗ «УжНУ», що введено в дію наказом ректора №301/01-04 від 01.07.2019р. (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20421>), основними напрямками діяльності науково-педагогічного працівника визначено: навчальну, методичну, науково-інноваційну, організаційну та виховну роботи. А рейтинговий показник НПП визначається як сума балів, набрана за всіма видами діяльності. У п.3 зазначеного вище Положення описана процедура визначення рейтингів та їх оприлюднення. Згідно із Положенням НПП

зобов'язаний до 25 вересня надати завідувачу кафедри повну і достовірну інформацію у вигляді анкети «Критерії визначення рейтингу НПП та індикатори оцінки». Співробітники відділу моніторингу аналізують отриману інформацію, формують списки НПП у розрізі посад та профілів наук. Доступ до інформації та рейтингових списків НПП мають ректор університету, проректори, начальник навчальної частини, начальник відділу кадрів та співробітники відділу моніторингу. Рейтингові списки НПП (до 25% верхньої частини списків) за їх згодою можуть оприлюднюватися на офіційних веб-ресурсах університету. Прикладом науково-педагогічних працівників, залучених до ОНП Економіка, які за рейтинговими показниками отримали доплату до окладу є: к.т.н. Мулеса О.Ю. (з моменту початку побудови рейтингу та по 2019 рік, щороку знаходилася в ТОПі. Підчас онлайн-зустрічі засвідчила про наявність матеріального заохочення, а саме - надбавка до зарплати) і д.е.н.Газуда М. В. (3 роки тому попадав у ТОП-10 рейтингу і підтвердив наявність матеріального заохочення - надбавки до окладу у розмірі 10%). Крім надбавок за місце у рейтингу, в УжНУ є і інша система стимулювання роботи викладачів: - конкурс монографій (перші три місця преміюються обов'язково, а інші учасники отримують заохочувальну премію у розмірі 1000 грн.); - виплати викладачам, які мають публікації у Scopus та Web of Science. Розмір виплат варіюється в залежності від імпаکت-фактору IF Cite Score журналу (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/rektor-uzhnu-vstanoviv-rozmiri-viplat-za-publikatsiji-u-Scopus.htm>). Також Науковою бібліотекою УжНУ формуються рейтинги науковців ДВНЗ «УжНУ» за даними наукометричних баз Scopus та Web of Science, які оприлюднені за посиланням: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/node/80/show#1>. Ці рейтинги сформовано по факультетам і по кафедрам. Щоб відзначити внесок усіх науковців, що долучились до встановлення дослідницького іміджу Університету та вказували у своїх роботах відповідну афіліацію, створено загальний перелік науковців УжНУ у Scopus та Web of Science. Також за цим посиланням оприлюднено рейтинги молодих вчених УжНУ, що мають публікації у наукометричних базах Scopus та Web of Science.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Керівництво ЗВО підтримує розвиток наукової активності викладачів, та зацікавлено в подальшому розвитку ОНП. Створена система мотивування науковців до публікації статей у наукових виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science. Також створена система преміювання викладачів, які увійшли до ТОП-10 рейтингу НПП; та за участь у конкурсі монографій. Процедури добору викладачів є прозорими та публічними.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Активізувати практику професійного розвитку з іноземними ЗВО через взаємодію у грантових проєктах. Розширити бази для проходження практики у державному секторі економіки для глибшого врахування регіонального контексту. Ретельніше проводити відбір наукових керівників з інших кафедр, які не є активними дослідниками, не мають статей у наукометричних базах даних і відповідних профілів, і дослідження яких не мають тісного зв'язку з ОНП Економіка.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Обґрунтованість відповідності дисциплінам викладачів, представлених у звіті про самооцінювання, збігається із висновками експертів під час проведення зустрічей і роботи з документами, наданими ЗВО. Ця відповідність НПП дисциплінам, які вони викладають, обґрунтована як ліцензійними вимогами, так і фаховою вищою освітою викладачів, їх науковими ступенями і вченими званнями. Процедура конкурсного добору викладачів є прозорою та об'єктивною. До аудиторних занять науковці, експерти галузі залучаються тільки для проведення гостьових лекцій. ЗВО розвиває систему матеріального та/або морального заохочення викладачів до їх досконалості у викладанні. ОНП та наукова діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 6 з недоліками, що не є суттєвими. Запропоновані пропозиції є досяжними.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених

освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Експертна група пересвідчилась у реальному використанні спеціальних матеріально-технічних ресурсів, які необхідні для викладання дисциплін ОНП. Експертам було продемонстровано спеціальні матеріально-технічні ресурси, які необхідні для викладання дисциплін за освітньою програмою, а саме: мультимедійні проектори, комп'ютерні лабораторії, аудіо- та відео- апаратура. Проведення оцінювання достатності матеріально-технічних ресурсів здійснювалось шляхом перегляду експертами відеоматеріалів, наданих Гарантом ОНП. У відео було продемонстровано навчальні аудиторії (оснащені проекторами та мультимедійними дошками) (<https://drive.google.com/file/d/1KuWpcW9hbKfRRZPoYUKJRQ29nbc4xJCI/view?usp=sharing>), бібліотеку, приміщення кафедри (https://drive.google.com/file/d/1ko_vzRo8Kd33Nnqv5qzCGYwJFN-yCroC/view?usp=sharing), інноваційну лабораторію (https://drive.google.com/file/d/1-UBjkZP7dzrSsQB_SitBm4s_QGOa1l/view?usp=sharing), місця відпочинку для студентів AURA Academia та хол (https://drive.google.com/file/d/1eYWdrPlOjBu3zVZcVnbUGgovAtJNhH_D/view?usp=sharing), спортивний майданчик (https://drive.google.com/file/d/1NmPXWv1x9_RiqbrqSo694RflB9r6JSV/view?usp=sharing), гуртожитки (https://drive.google.com/file/d/1sCo_8VronT5DyK4oGY_ch6KUM-PKmkfd/view?usp=sharing); комп'ютерні класи (https://drive.google.com/file/d/1QgNgfTbxZ1Z_qzpb_qrA37R5JogdrhYz/view?usp=sharing), (<https://drive.google.com/file/d/14OPD61x151O5aDTwCn4wkOagoYqgObDS/view?usp=sharing>), (https://drive.google.com/file/d/15TnZPc6i8WNo_DEjDedRjU16zJ2kAcwy/view?usp=sharing), (https://drive.google.com/file/d/1gLagLNxHgT9jqjnyFOaguly4uBaJ_v-/view?usp=sharing), (<https://drive.google.com/file/d/1dxRJeGtEzjPvu7Lt9BwT3HrSgzONBA7-/view?usp=sharing>), (<https://drive.google.com/file/d/1QL7fbs7BikiNvdw6vV8zkHyXFZInTh7t/view?usp=sharing>), (<https://drive.google.com/file/d/19JEYAVwm7EgoFtpGZXJNAPENma3ujMe4/view?usp=sharing>), (<https://drive.google.com/file/d/1Ut2NjTwzqHxOLDdPjGiiX6Ioqus7WUqB/view?usp=sharing>), приміщення відділу міжнародних зв'язків (https://drive.google.com/file/d/1tVayyRZfOjBZdmAE1sKO_Cls9Ps56SdB/view?usp=sharing). Матеріально-технічна база підтримується на необхідному рівні для досягнення очікуваних результатів навчання Робочі програми, розроблені викладачами з кожної навчальної дисципліни та знаходяться у вільному доступі для студентів на сайті УжНУ : <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/25113..> Доступ до електронного репозитарію ДВНЗ «УжНУ» є вільним і безоплатним: <https://dSPACE.uzhnu.edu.ua/jspui/>

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

За результатами інтерв'ювання НПП і здобувачів вищої освіти експертна група зробила висновки, що доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, наукової діяльності і викладання в межах ОНП є вільним і безоплатним. Для реалізації освіти за даною ОНП у здобувачів є доступ до електронних ресурсів, який здійснюється, як у комп'ютерних класах з вільним доступом, так і через безкоштовне підключення до мережі Wi-Fi. Доступ до Наукової бібліотеки та електронного репозитарію ДВНЗ є також вільним і безоплатним: <https://dSPACE.uzhnu.edu.ua/jspui/>. За словами представника Наукової бібліотеки, кожен здобувач має змогу запросити віддалений доступ до користування базами наукометричних видань та електронних бібліотек, зокрема Scopus, Web of Science, строком на 4 місяці (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/uzhnu-otrymav-dostup-doscopus-ta-web-of-sience.htm>). Також в УжНУ є Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка» - науковий фаховий журнал, у якому публікуються результати наукових досліджень, які мають важливе теоретичне і практичне значення: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/>. На онлайн зустрічі Олексій Куруца - в.о. начальника центру інформаційних технологій (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/about>) разом із начальником відділу електронного навчання Банга Сергій (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/elearn>) розповіли про проблеми, з якими зіткнувся УжНУ через запровадження карантину і як вони вирішували ці проблеми. Докладна статистика та інформація надана цим відділом за посиланням: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/-yak-pratsyuye-distantsijne-navchannya-v-uzhnu.htm> Про використання сайту електронного навчання свідчить статистика. Зареєстрованих користувачів на кінець 2016 року було менше 2 тисяч, а на кінець травня 2020 року на сайті електронного навчання УжНУ було більше 17 тисяч користувачів. Всі матеріали та бази даних займали на початку року до 80 Гбайт, зараз більше ніж 200 Гбайт. Збільшувати параметри сервера довелося через те, що кожен тиждень-два були суттєві прирости об'єму. Довелось обмежити певні параметри для викладачів та студентів по кількості, матеріалів, що можна підвантажувати та спонукати до використання Google Drive, де у викладачів УжНУ немає обмежень за обсягами електронних освітніх ресурсів.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

В УжНУ є відділ охорони праці, що входить в структуру університету, діяльність якого спрямована на запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням і аваріям в процесі праці: https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-dep_of_lab_prot. Також у ДВНЗ «УжНУ» створено Правила внутрішнього розпорядку, які обговорено і схвалено на Конференції трудового колективу ДВНЗ «УжНУ» (протокол № 1 від 10 жовтня 2013 р.), ці правила поширюються на всі структурні підрозділи Університету: факультети, кафедри, інститути та інші структурні підрозділи, що зазначені в Статуті Університету, і є обов'язковими для всіх

осіб, які працюють або перебувають на території Університету. Документ опубліковано на сайті Університету: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/453>. Під час онлайн зустрічей із представниками Наукового товариства здобувачів та аспірантами, що навчаються за ОНП 051 «Економіка», експертна комісія пересвідчилась у задоволеності цієї фокус-групи освітнім середовищем, сформованим у ДВНЗ «УжНУ». Здобувачі звертали увагу на те, що в ЗВО сформовано сприятливий морально-психологічний клімат, який не сприяє появі та поширенню складних конфліктних ситуацій. Було зазначено, що умови навчання загалом забезпечують можливості для задоволення потреб та інтересів студентів. Для аспірантів і науково-педагогічних працівників забезпечено комфортні умови для проведення занять та відкрито онлайн доступ до робочих програм та розкладу занять, а за допомогою електронного репозитарію бібліотеки можна отримати доступ до книг, підручників, лекцій, монографій, статей, тощо. У разі необхідності в УжНУ є можливість отримати консультацію лікаря та служби соціально-психологічної допомоги (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/deps-centre_psy). Санітарно-технічний стан приміщень, відео-огляд яких були надані комісії, відповідає вимогам чинних норм та правил експлуатації. Освітнє середовище в УжНУ є безпечним та дозволяє задовольнити інтереси здобувачів вищої освіти.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти реалізована у ЗВО шляхом створення служби соціально-психологічної допомоги, де за потребою студентам надаються психологічні консультації. Консультації для студентів та працівників ДВНЗ «УжНУ» безкоштовні. Інформація щодо напрямків роботи відділу та контактна інформація для попереднього запису відображена на сайті ЗВО: https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/deps-centre_psy. Система вирішення адміністративних питань здобувачів реалізується через гаранта, працівників кафедр і деканату, профспілковий комітет. Під час зустрічі зі здобувачами стало відомо, що адміністрація ЗВО та НПП усвідомлюють важливість вирішення завдань надання необхідної допомоги здобувачам вищої освіти у навчальній, науково-дослідній та соціальній сферах на всіх етапах навчання. З'ясовано, що інформаційно-консультативна підтримка студентів службами ЗВО реалізується здебільшого через кафедри та деканат та офіційний сайт УжНУ, останнім часом інформаційно-консультативна підтримка реалізується також через систему дистанційного навчання, оскільки це є зручним ресурсом для спілкування з викладачами, а також обміну та одержання додаткової інформації (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У п.2.6. Статуту ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268>) зазначається, що Університет зобов'язаний створювати необхідні умови для здобуття вищої освіти особами з особливими освітніми потребами. У Порядку супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22035>), що затверджено наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» від 31.05.2018 №424/01-04, зазначено, що особа, яка потребує допомоги, за необхідності відвідати Університет, має зв'язатися з начальником відділу охорони Університету (за телефоном, який зазначено) або повідомити про це коменданта навчального корпусу, або скористатися кнопкою виклику чергового. Створені в УжНУ умови для реалізації права на освіту осіб з особливими потребами мають декілька напрямів. З точки зору організаційно-технічних умов, це - пандуси, поручні для користування сходами та ін., з боку лікування та реабілітації це - психологічна допомога та ін., а з погляду на інформаційно-консультативний напрям реалізації права на освіту осіб з особливими потребами – це можливість безкоштовного дистанційного навчання за системою Moodle, консультації через різні засоби зв'язку та ін. Викладене свідчить про комплексність підходу та увагу керівництва ЗВО до створення належного середовища для підтримки людей з особливими освітніми потребами, у тому числі й на цій ОНП. Зараз на даній ОНП особи з особливими потребами не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час зустрічі з експертами аспіранти та представники адміністрації ЗВО стверджували, що випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією чи корупцією не було. Присутні наголошували на тому, вся процедура врегулювання конфліктів прописана у Положенні про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти ДВНЗ «УжНУ», що затверджено рішенням Вченої ради (протокол №2 від 03.03.2020р.). Документ оприлюднено на сайті ЗВО: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22964>. Спрощеним варіантом процедури подання скарг, пропозицій чи побажань є скринька довіри, яка встановлена у холі ректорату (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/v-uzhnu-pratsyuue-skrinka-doviri.htm>), також в УжНУ створена онлайн скринька довіри (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/elektronna-skrinka-doviri.htm>). Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції - Стойка В.Й. розповів про те, що згідно ст.32 ЗУ «Про запобігання корупції» відбувається розведення по різних структурним підрозділам осіб або змінюються службові повноваження осіб, що мають родинні

зв'язки, щоб у них не було конфліктів інтересів (такі випадки у ЗВО були). Було зазначено, що у 2019 році стало менше звернень до особи з антикорупційної діяльності, а звернутися до нього можна за допомогою скриньки довіри. У випадках, коли корупційні дії особи було підтверджено, застосовувалися такі шляхи вирішення ситуації як: звільнення особи з посади (1 випадок), дисциплінарне стягнення (5 випадків), а якщо особою здійснено кримінальне правопорушення, то справа передається правоохоронним органам. На сайті УжНУ оприлюднено план заходів, спрямованих на запобігання, протидію та виявлення корупції в ДВНЗ «УжНУ» на 2020р.: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/22901>. Можна зробити висновок, що процедура вирішення конфліктних ситуацій існує і є прозорою. Також у ЗВО є скринька довіри, до якої учасники освітнього процесу можуть надавати інформацію про порушення (наразі скарг не було).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

У викладачів та студентів УжНУ є безоплатний доступ до електронних ресурсів, який здійснюється, як у комп'ютерних класах з вільним доступом, так і через Wi-Fi. Точки доступу є у всіх корпусах на всіх поверхах. Підключення не потребує пароля і є безкоштовним. Наявність сприятливого морально-психологічного клімату у ЗВО. Приділяється увага до умов навчання осіб з особливими освітніми потребами. Матеріально-технічні ресурси забезпечують потреби аспірантів. Санітарно-технічний стан усіх приміщень, навчально-лабораторних аудиторій відповідає вимогам чинних норм і правил експлуатації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендації Визначити детальніше на сайті можливості для осіб із обмеженими потребами при вступі на ОНП Мотивувати НПП і здобувачів до проходження перевірки на плагіат з першого разу для оптимального розподілу людських, матеріальних і фінансових ресурсів УжНУ

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОНП знаходяться на достатньому для досягнення визначених освітньо-науковою програмою цілей та програмних результатів навчання. УжНУ забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОНП. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОНП. Наявна оприлюднена процедура вирішення конфліктних ситуацій є зрозумілою і чіткою.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми регламентуються Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти ДВНЗ УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/19667> (наказ від 05.11.2018 № 95/01-04), Положенням про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм в ДВНЗ УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22968> (наказ від 03.03.2020 №161/01-04). Згідно до п. 4.13 Положення про СВЗЯО моніторинг ОП здійснюється, як правило, проектною групою та групою забезпечення. До здійснення моніторингу ОНП Економіка долучаються аспіранти, науково-педагогічні працівники, академічна спільнота, роботодавці, зокрема за результатами Економічного форуму на базі УжНУ як платформи для взаємодії влади, бізнесу та освіти в Закарпатській області. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/pershij-ekonomichnijforum-pro-vzayemodiyu-biznesu-vlad.htm>. Поточна редакція ОНП оприлюднюється на офіційному веб-сайті УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/139>. Згідно до Положення про порядок розроблення, моніторинг та

періодичний перегляд освітніх програм в ДВНЗ УжНУ ОП може щорічно оновлюватися, але не рідше ніж 1 раз за період акредитації. ОНП Економіка була введена в дію у 2016 році і переглянута у 2019 році. Проект ОНП 2020 розташований за лінкою: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/node/80/show#1> Опитування аспірантів, потенційних роботодавців і випускників для врахування їх думки при перегляді ОНП Економіка відбувається за допомогою анкети: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/24952> Склад робочої групи ОНП за період з 2016 по 2019 не змінився (3 доктори і 4 кандидати економічних наук кафедри економіки і підприємництва), у 2019 до ОНП додані рецензії від трьох докторів економічних наук з українських ЗВО. До складу робочої групи не увійшли аспіранти даної ОНП як основні тримувачі освітніх послуг.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

При зустрічі із аспірантами ними було підтверджено, що їх думка враховується при перегляді ОНП. Врахування думки аспірантів щодо тривалого періоду теоретичного навчання за ОНП Економіка і необхідності вивільнення часу для підготовки дисертаційного дослідження було підставою для зміни кредитів за ОНП у 2019 у порівнянні з 2016 із 60 до 35 кредитів відповідно (протокол Вченої ради університету від 25.06.2019 № 7). Разом із цим, вилучення практики для аспірантів як складової їх НДР не було достатньо обґрунтованим, оскільки на зустрічах з аспірантами було зазначено про корисність такої практики поза межами навчальних дисциплін для формування загальних і фахових компетентностей. В проекті ОНП Економіка (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/node/80/show#1>) також враховано побажання аспірантів вивчати більшу кількість вибіркового компонентів. Тож у проекті ОНП замість двох 6-кредитних варіативних компонент пропонується чотири 3-кредитні варіативні компоненти. До складу вибіркового компонент в проект ОНП введена дисципліна «Моделювання та прогнозування економічного розвитку». Врахування пропозицій аспірантів при перегляді ОНП Економіка відбувається за допомогою анкети: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/24952>, що має уніфікований перелік питань для усіх здобувачів усіх рівнів вищої освіти. Безпосереднє спілкування аспірантів з гарантом, д.е.н. Готрою В.В. надає додатковий поштовх для внесення змін з метою покращення змісту і структури ОНП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Процедурою визначення затребуваних результатів навчання з точки зору фахівців в галузі економіки є опитування роботодавців, фахівців - економістів та студентів-випускників (анкетування, особисте спілкування, врахування резолюцій засідань Економічного Форуму з представниками влади та роботодавцями краю, тощо). <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/ekonomichnyforum-v-uzhnu-naprაციovano-propozycii-dlia-vlady.htm>) За результатами анкетування та перелічених заходів вносилися зміни до оновлення змісту освітніх компонентів «Державна політика розвитку підприємництва в Україні» (внесення тем щодо стратегічних інноваційних пріоритетів політики розвитку підприємництва), «Управління людським розвитком» (включення тематики стосовно сучасних аспектів формування трудового потенціалу та проблем міграції) з метою їх професійно-практичного спрямування та формування соціально-адаптаційних навичок. На зустрічі з потенційними роботодавцями і випускниками економічних спеціальностей, у тому числі випускників аспірантури з економіки, що діє з 1991 року, були присутні перший проректор Національної академії управління Штулер І.Ю., д.е.н., професор, членкиня спеціалізованої вченої ради з економіки (наукова співпраця у фахових виданнях, відгуки на автореферати); Денис Ман, директор агенції регіонального розвитку Закарпатської області (співпраця з 2016 року, брав участь у трьох засіданнях робочої групи з оновлення ОНП Економіка), розробка разом з аспірантами регіональної стратегії розвитку Закарпаття на період 2021-2017 р.р., концепція «трикутник знань бізнес-наука-влада», розробка концепції індустріальних парків, визначення ефективних інструментів реалізації регіональної політики: <https://zakrda.com/wp-content/uploads/2020/05/Instrumenty-pidtrymky-rehional-noi-polityky.pdf>), Віталій Герзанич, голова Асоціації студентів-випускників економічного факультету УжНУ (відеоінтерв'ю для демонстрації успішних кейсів стосовно успішних випускників-підприємців популяризують економічні спеціальності факультету для майбутніх вступників, включає як випускників 30 років тому, так і випускників 2010-2019 р.р.), випускниця Вікторія Бондаренко, к.е.н., с.н.с., заступник декана факультету історії та міжнародних відносин (рецензент дисертаційних робіт, залучення аспірантів до вивчення методик виконання грантових програм у межах власних наукових досліджень, зокрема з регіональної інфраструктури, інтелектуальної автоматизованої системи обліку доходів і витрат, залучення аспірантів як цільової група для опитувань, необхідність вивчення іноземної мови і комп'ютерних програм для глибшого залучення до проектів, підготовка актів впровадження для аспірантів), Уляна Нечитайло, к.е.н., м.н.с., Закарпатський регіональний центр соціально-економічних та гуманітарних досліджень (співпраця в напрямках розвитку soft skills).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На кафедрі економіки і підприємництва ДВНЗ «УжНУ» робочою групою ОНП Економіка один раз на рік моніториться інформація щодо можливостей і пропозицій працевлаштування випускників. З метою

відслідковування їх працевлаштування, підтримки контактів та залучення до процедур перегляду та вдосконалення ОНП розроблена відповідна анкета оцінювання для випускників ОНП. <https://uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/24952> Асоціація студентів-випускників економічного факультету УжНУ включає як випускників 30 років тому, так і випускників 2010-2019 р.р. Інформація у вигляді відеоінтерв'ю про випускників сприяє поширенню успішних кейсів, слугую потужною профорієнтаційною роботою для залучення нових вступників. Асоціацією студентів-випускників планується зробити таку роботу систематичною і постійно залучати нових роботодавців із числа випускників економічних спеціальностей.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Перегляд ОНП Економіка з урахуванням думок стейкхолдерів дозволяє вчасно реагувати на виявлені проблемні місця і сприяти їх усуненню. Так оптимізація освітнього процесу в УжНУ, врахування думки аспірантів щодо перевантаженості освітніми компонентами упродовж перших двох років і дефіцит часу на підготовку дисертаційного дослідження зумовило перегляд ОНП у 2019 році зі зменшення кількості обов'язкових кредитів із 60 до 35 кредитів. Вимоги до дотримання принципів з академічної доброчесності сприяло появі інституційних вимог до перевірки наукового доробку аспірантів і викладачів за допомогою систем Unicheck і Strike plagiarism без обмеження кількості спроб і на безоплатній основі для здобувачів і НПП. Побаження аспірантів вивчати більше вибіркового компоненту сприяло появі проекту ОНП, в якій замість можливості вибрати 2 дисципліни у відповідності до тематики досліджень з'явилася можливість обирати 4 вибіркові дисципліни. Пропозиції роботодавців зумовили перегляд тем і їх змісту з варіативних дисциплін ОНП. За підсумками перегляду ОНП конкретизуються не лише цілі навчання, а і зміст підготовки аспірантів.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОНП Економіка підлягає первинній акредитації.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічній спільноті закладу продемонстрована інституційна спроможність УжНУ інформаційно (Положення про академічну доброчесність, підписання здобувачами Декларації про академічну доброчесність), технічно (Unicheck і Strike plagiarism) та організаційно (Положення про СВЗЯО, Положення про перегляд ОП) забезпечувати дотримання вимог стосовно культури якості. З метою стимулювання діяльності науково-педагогічних працівників, спрямованої на підвищення якості освіти та покращення результатів їх професійної діяльності топ 10 НПП з кожного факультету отримують премію за результатами їх рейтингування Вченою радою УжНУ (протокол від 01.07.2019 № 301/01-04) затверджено «Положення про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ДВНЗ УжНУ». Забезпечення якості у ЗВО здійснюється за участі різних стейкхолдерів (студентів, роботодавців, випускників, НПП). Разом із цим, при виявленні проблем із дотриманням академічної доброчесності (зокрема, публікація матеріалів конференції, в яких у виявлені повні текстові збіги), має бути дотриманий чіткий механізм санкцій за порушення принципів академічної доброчесності для аспірантів і нульової толерантності до плагіату.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Інституційна спроможність УжНУ забезпечувати внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти (технічна, інформаційна, організаційна) Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми дотримуються у відповідності до Положення про періодичний перегляд освітніх програм в ДВНЗ УжНУ з урахуванням думок стейкхолдерів (здобувачів, роботодавців). Тісна співпраця ОНП Економіка з державним сектором економіки, закладами вищої освіти зі спеціалізованими вченими радами, випускниками. З метою стимулювання діяльності науково-педагогічних працівників, спрямованої на підвищення якості освіти та покращення результатів їх професійної діяльності топ 10 НПП з кожного факультету отримують премію за результатами їх рейтингування Вченою радою УжНУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Відсутність дотримання чіткого механізму санкцій за порушення принципів академічної доброчесності для аспірантів і нульової толерантності до плагіату

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Тісний зв'язок ОНП Економіка УжНУ з ринком праці Закарпаття, насамперед в галузі регіональної економіки і SMART-спеціалізацій (деревообробка, автомобільна промисловість), створення кластерної моделі взаємодії сприяє розвитку ОНП з майбутнім урахуванням пропозицій роботодавців щодо проведенню бінарних лекцій; впровадження технологій і пропозицій вдосконалення освітньої програму для користувацького інтерфейсу вебсторінки університету, системи Moodle. До здійснення моніторингу ОНП Економіка долучаються аспіранти, науково-педагогічні працівники, академічна спільнота, роботодавці випускники Асоціації студентів-випускників економічного факультету УжНУ, яка включає як випускників 30 років тому, так і випускників 2010-2019 р.р. Перевірки наукового доробку аспірантів і викладачів за допомогою систем Unicheck і Strike plagiarism без обмеження кількості спроб і на безоплатній основі для здобувачів і НПП. Для вирішення точкових проблем із академічною доброчесністю в УжНУ має бути дотриманий чіткий механізм санкцій за порушення принципів академічної доброчесності для аспірантів і нульова толерантність до плагіату.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На сайті УжНУ(<https://www.uzhnu.edu.ua/>) сформовано блоки “Нормативні документи”<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/450>, “Концепція розвитку”https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-dev_strategy, “Доступ до публічної інформації”https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/general_pages/public_info, а також рубрики “Абітурієнту”<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/abiturent>, “Студенту”<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/irelations#>, “Наука”, “Міжнародна співпраця”<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/irelations>, “Випускнику” тощо. Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу на факультеті регулюються Статутом ДВНЗ «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268> та відповідними положеннями: «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>; Правила внутрішнього розпорядку ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/453>; Інформація про навчальний план, опис ОНП 2019 р., а також основні нормативні документи («Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ДВНЗ «УжНУ», «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ДВНЗ «УжНУ», Постанова КМУ Про затвердження Порядку підготовки PhD) розміщено за посиланням <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/139> у рубриці “Аспірантура та докторантура” В цілому, вся необхідна інформація, в тому числі за ОНП, розміщена на сайті, пошук здійснюється відносно легко, без ускладнень. Під час зустрічей академічна спільнота, роботодавці та здобувачі вищої освіти підтвердили свою обізнаність про вільний доступ до необхідної інформації. Проміжна атестація здобувачів відбувається на засіданнях кафедри (щорічно) за участі інших здобувачів і передбачає доповідь про складені іспити/заліки, наукові публікації, а також стан виконання індивідуального наукового плану та аналіз стану роботи з підготовки дисертації.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сторінці економічного факультету УжНУ 25.05.2020 оприлюднено проект нової ОНП за спеціальністю 051 “Економіка” <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/128>. Проте формат отримання думок стейкхолдерів при цьому не є очевидним, оскільки немає форми зворотнього зв'язку для надання пропозицій і коментарів.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та

компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Опис чинної ОНП та навчального плану розміщено у вкладці “Аспірантура та докторантура” 28.06.2019 р. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/139>. Ліцензійний обсяг для докторів філософії ОНП Економіка становить 30 осіб щороку <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/21335>

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Правила і процедури, пов'язані з ОНП Економіка, визначені у відповідних документах ДВНЗ “Ужгородський національний університет”, є в цілому зрозумілими і регулюють дії всіх учасників ОНП. Всю необхідну інформацію розміщено на сайті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Відсутність звітів з процедур оцінювання та анкетування учасників освітнього процесу на сайті не дозволяє оцінити повної мірою рівень їх залученості у процеси розвитку ОП; здійснення опитувань у форматі постійно діючих опитувальників в гугл-формах не є оптимальним з огляду на необхідність врахування часових періодів, змін, що відбуваються тощо. Рекомендації Більш зручним і зрозумілим для здобувачів та інших учасників освітнього процесу могла б стати система перехресних посилань для зручної навігації по сайту для швидкого отримання необхідної інформації по конкретній ОП із сайту кафедри Доцільно приділити увагу процесам акредитації за новою філософією та розмістити відповідну інформацію на сайті УжНУ, яка б охоплювала Звіти самооцінювання, висновки експертних груп та галузевих експертних рад, рішення Національного агентства стосовно освітніх програм УжНУ тощо Зробити звіти за результатами опитування стейкхолдерів та інших учасників освітнього процесу (в тому числі викладачів) публічними, забезпечивши їх розміщенні на сайті УжНУ разом із планами заходів та/або проектами рішень, підготовленими на основі таких опитувань.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

У цілому забезпечується доступ та прозорість інформації. Інформація оновлюється та є чинною на момент її знаходження на офіційному сайті університету. Виявлені недоліки не є суттєвими та можуть бути усунуті в короткий час.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Тематика досліджень аспірантів має чітко виражений регіональний аспект, а вибіркові дисципліни освітньо-наукової програми є дотичними до тематики здобувачів. У певній мірі надлишковими дисциплінами через їх відокремленість від тематики досліджень аспірантів є «Управління людським розвитком» і «Людський капітал», які переважно дублюють одна одну, що підтверджується багатьма спільними компетентностями і програмними результатами навчання в освітньо-науковій програмі. Дослідницькі компетентності, визначені в ОНП (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/24765>) у компетентностях ЗК5, ЗК7, ФК3 і програмних результатах навчання ПРН 1.5, ПРН 2.1, ПРН 2.3, ПРН 4.1, ПРН 4.2 формуються при вивченні дисципліни ОК 03 «Презентація наукових результатів та управління науковими проектами». Викладацькі компетентності визначені в ПРН 1.5 (складова «проведення навчальних занять») і ФК2 (що не відображено її змістом) для дисципліни «Інновації в сучасній педагогіці, організації та проведенні навчальних занять», що складається із двох модулів, в рамках яких здобувачі готують кейси і завдання за фахом, проте з 2019 року із освітньо-наукової програми виключена практика як окрема складова та, за словами гаранта, імплементована в саму освітню компоненту ОК 04.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Всього за ОНП Економіка навчається 52 аспіранти. Тематика аспірантів в цілому відповідає тематиці наукових досліджень наукових керівників, задіяних до наукового керівництва за ОНП з кафедр економічного факультету (ЕФ), що підтверджується наукометричними профілями професорсько-викладацького складу (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/naukometrija/4/15> д.е.н. Готра В.В., д.е.н. Газуда Л.М., д.е.н. Мікловда В.П., к.е.н. Кубіній Н.Ю. та профілями в гугл академії аспірантів ОНП Економіка. У д.е.н. Мікловди В.П. за наданою гарантом тематикою налічується 6 аспірантів при нормі 5. У к.е.н. Молнара О.С. зазначено 6 аспірантів, у к.е.н. Кубіній Н.Ю. 4 аспірантів при нормі 3. В інших викладачів норма виконується (3 аспірантів для кандидатів наук, 5 аспірантів для докторів наук). Разом із цим, у деяких НПП кафедри фінансів і банківської справи теми наукових публікацій наукового керівника не дотичні до теми дисертації аспіранта: тема "Вдосконалення системи стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції в умовах Євроінтеграції" (аспірант Лавкай Василь Віталійович, 2017 рік вступу, науковий керівник к.е.н. Чубарь О.Г.). Тема «Економічні механізми розвитку і стимулювання туризму» (аспірантка Товт Крістіна Робертівна, 2017 року вступу, науковий керівник - к.е.н. Сержанов В.В.). По туризму у наукового керівника є дві статті, обидві 2008 року. Далі науковець переважно публікується по регіональних інвестиціях. Можна говорити про часткову відповідність. Тема «Економічна ефективність розвитку лісогосподарського комплексу регіону на засадах соціально-екологічного менеджменту» (аспірантка Турицька Марина Михайлівна, науковий керівник - к.е.н. Голубка О.Я.). У науковій керівниці, яка працює на кафедрі економіки та підприємництва, за останні 5 років 3 публікації (остання у 2017). Темі публікацій наукової керівниці не дотичні до теми дисертації аспіранта. Статей М.Турицької, 2017 року вступу, знайти не вдалося. Тема «Формування і розвиток сприятливого регіонального інноваційного капіталу» (аспірант Журавель Владислав Сергійович, науковий керівник - Герзанич В.М., кафедра економічної теорії). У наукового керівника на профілі Google Scholar відображено 3 статті (2019, 2015, 2011 р.р.). Можна стверджувати, що теми наукових доробок наукового керівника не дотичні до теми дисертації аспіранта. Відповідність тематики дослідження аспіранта і наукового керівника в деяких випадках не вдалося встановити через відсутність наукометричного профілю як аспіранта, так і наукового керівника: Тема "Економічні природи і особливості розвитку інноваційного підприємництва в регіональній економіці", аспірант Жиган Мілан Валерійович, науковий керівник - Молнар Олександр Сергійович, к.е.н., доц., завідувач кафедри економічної теорії. Для НПП кафедри економіки і підприємництва в цілому підтверджується відповідність між тематиками досліджень аспірантів і наукових керівників, тоді як у деяких наукових керівників інших кафедр ЕФ є неповна відповідність з тематикою досліджень аспірантів.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

На економічному факультеті щорічно проводиться міжнародна конференція «Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управління персоналом». Результати конференції у вигляді збірника тез публікуються в репозитарії університету: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jsui/handle/lib/24731> Аспіранти залучені до навчально-наукової інноваційної лабораторії Innolab, створеної в рамках Проекту Програми Темпус «Інноваційні лабораторії: використання відкритих інноваційних навчальних платформ та дослідницької діяльності в підприємницькій освіті з метою розширення участі та інноваційного потенціалу університетів у пост-соціалічних суспільствах», яка початково була сфокусована виключно на залучення бакалаврів та магістрів, а також викладачів до співпраці з підприємствами. Очолює роботу інноваційної лабораторії Слава Світлана Степанівна, к.е.н. (кафедра економіки і підприємництва) <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/projects-innolab>. З часом до цих груп додалися й аспіранти. Це сталося природнім шляхом через поступлення колишніх студентів - учасників лабораторії, в аспірантуру. На даний момент, у постійному співробітництві із зовнішніми стейкхолдерами виконує свої наукові дослідження аспірантки Ріпич В. (1-ий рік навчання) та Белей Н. (3-ий рік навчання, ОНП Економіка), яка має частину досліджень, спрямовану власне на формування мережевої платформи у сільському господарстві (у т.ч. серед фермерів). При підготовці статей здобувачі мають можливість звернутися на корпоративну електронну адресу Наукової бібліотеки для перевірки на унікальність і текстові збіги своїх статей і тез конференції. Надання цієї послуги є безкоштовною і не обмежується кількістю звернень до бібліотеки. Дана інформація була підтверджена при розмові з аспірантами даної ОП. У Науковій бібліотеці університету (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>) встановлена ліцензована бібліотечна система УФД / Бібліотека. Версія 2.5.26 (з 2004 р.). Читальні зали бібліотеки охоплює Wi-fi та технічне забезпечення (комп'ютери, сканери, принтери, копії тощо). У процесі відеотуру була змога онлайн пересвідчитися в наявності технічного забезпечення і бібліотечних послуг з наданням віддаленого доступу до наукометричних баз Scopus, Web of Science (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/uzhnu-otrymav-dostup-do-scopus-ta-web-of-sience.htm>). Центр наукометрії та інформаційної підтримки досліджень, як структурний підрозділ Наукової бібліотеки, здійснює наукову, наукометричну, бібліометричну, аналітичну та іншу діяльність і надає інформаційну підтримку науковим дослідженням аспірантів і вченим УжНУ. Щорічно аспіранти звітують за результатами проведеної роботи на освітньо-науковій програмі із зазначенням обсягу виконаної роботи за розділами дисертації, розділів у колективних монографіях, кількості опублікованих фахових статей, тез конференцій, що підтверджено їх індивідуальними планами наукової роботи за 2017, 2018, 2019 року. На час проведення акредитації звіт за 2020 рік згідно до плану роботи аспірантів ще не відбувся.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

ДВНЗ «УжНУ» забезпечує аспірантів інформацією про конкурси науково-дослідних робіт (проєктів), гранти, конференції, наукові семінари та інші можливості розміщені на сайті ЗВО у розділі «Інфо-центр – Наукова діяльність», з усіх аспірантів ОНП Економіка всіх курсів навчання, за результатами проведеної зустрічі стало відомо, що на поточний час беруть участь у Міжнародних і Всеукраїнських проєктах, грантах, конкурсах наукових досліджень (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/137>) аспірантки Вовчанська Руслана (3 рік навчання) та Товт Крістіна (3 рік навчання) Здобувачі ОНП «Економіка» залучаються до наукової конференції «Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управління персоналом», зокрема, через Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ДВНЗ «УжНУ» та Раду молодих вчених ДВНЗ «УжНУ» через розсилку аспірантам на корпоративні емейли з доменом uzhnu.edu.ua з наступною публікацією тез за результатами конференції. Під час роботи експертна група переконалася у наявності профілю Google Scholar майже у 90% всіх аспірантів, проте студенти 3-х і 4-х курсів не мали публікацій у наукометричних базах Scopus, Web of Science. Для підвищення видимості публікацій частина аспірантів має профілі в таких наукових соціальних мережах як ResearchGate. Студенти під керівництвом д.е.н. Готра В.В., д.е.н. Газуда Л.М., д.е.н. Газуди М.В. мають спільні публікації у фаховому виданні Науковому віснику УжНУ. Серія «Економіка» <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/>. У червні 2020 р. дане видання входить до категорії Б. Під час зустрічей із аспірантами та гарантом було підтверджено, що на даний момент закордонного стажування аспірантів не відбувається, проте ідуть перемовини із іноземними закладами вищої освіти-партнерами в Хорватії про можливість таких стажувань, які вже діють для першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів. Серед основних міжнародних проєктів, підготовка та реалізація яких здійснювалася у 2019-2020 роках, до яких долучені аспіранти економічного факультету, є: «Промоція ремісництва і гастрономії як невід'ємних складових культурної спадщини Карпатського Єврорегіону - KRA'GAS HUSKROUA» в рамках програми транскордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства HU-SK-RO-UA 2014-2020. Міжнародні партнери проєкту представлені університетами і Торгово-промисловими палатами Румунії та Угорщини. Фінансовий менеджер проєкту: аспірант кафедри фінансів та банківської справи Крістіна Товт. «Нові енергетичні рішення у Карпатському регіоні». Склад партнерства: Самоврядування Саболч-Сатмар – Березької області (Угорщина); Сучавський Університет «Стефана сел Марє» (м. Сучава, Румунія); ГО «Центр європейських ініціатив» (м. Ужгород, Україна); Кошицький Технічний Університет (м. Кошице, Словаччина); Ниредьгазький університет (м. Ниредьгаза, Угорщина). Фінансовий менеджер проєкту: аспірант кафедри фінансів та банківської справи Руслана Вовчанська.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники аспірантів брали участь у проєктах: «Підвищення результативності функціонування трикутника знань в регіоні» (НАН України, 2017-2018 рр.) як провідний виконавець; «Регіональний розвиток в Україні: Пріоритетна діяльність з децентралізації» Дослідження для LSE, Лондонська школа економіки і політичних наук / CoR, ЄС, 2016 р. як консультант; «Перспективи економічного розвитку громад Закарпаття в умовах децентралізації влади» (НАН України, 2015-2016 рр.) як провідний виконавець; TEMPUS- Підтримка трикутника знань у Білорусі, Україні і Молдові, Темпус, (ЄС, 2013-2016рр.) як керівник. Приймали участь у стажуваннях за програмою TEMPUS в Міжнародному інституті інновацій м.Варшава та Вищій школою бізнесу м. Добрава Гурніче (Польща). Наукові керівники аспірантів публікуються у журналах що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science. Серед них за останні 5 років (2015-2020): Слава Світлана Степанівна (4 статті Scopus, h індекс=3 і 1 стаття WoS, h індекс=2), 1 місце за рейтингом економічного факультету Газуда Леся Михайлівна (2 статті Scopus, h індекс=1 і 4 статті WoS) Готра Вікторія Вікторівна (4 статті Scopus) Кубіній Наталія Юріївна (1 стаття Scopus, h індекс=1) Газуда Михайло Васильович (1 стаття Scopus) Спільної участі наукових керівників і аспірантів в проєктах і підготовці статей, що індексуються в Scopus і WoS під час роботи експертної групи виявлено не було.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

В УжНУ у лютому 2017 було прийняте Положення про академічну доброчесність (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>), здобувачі вищої освіти кожні півроку підписують Декларацію про академічну доброчесність. При зустрічі ЕГ з аспірантами вони підтвердили цей факт і повідомили, що за останній рік зміст цієї Декларації не змінювався. Комісію з академічної доброчесності очолює проректор з наукової роботи. Усі фахові статті в журналах УжНУ, матеріали конференцій, що проводяться на базі УжНУ, кваліфікаційні роботи здобувачів підлягають обов'язковій перевірці на Unichек і Strike plagiarism. Оригінальність робіт має бути не менше 85%. Кількість перевірок, за словами директорки Наукової бібліотеки УжНУ, необмежене і є безкоштовним як для здобувачів вищої освіти, так і для науково-педагогічного персоналу. На зустрічі 7 із сервісними підрозділами голова комісії з академічної доброчесності повідомив, що фактів порушення академічної доброчесності на ОНП Економіка зафіксовано не було. При цьому в Положенні про академічну доброчесність УжНУ зазначено, що

остаточне рішення про допуск або недопуск наукових робіт залишається за кафедрою. При ознайомленні зі Збірником матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічний розвиток організації, міст та регіонів» (26-27 жовтня 2017 р., м. Ужгород) за допомогою пошукової системи Google було виявлено, що тези аспірантки 3 року навчання Вовчанської Р. КРИТЕРІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

(https://www.researchgate.net/profile/Volodymyr_Saienko/publication/322007503_Strategicnij_rozvitok_organizacii_mist_ta_regioniv/links/5a3d20b30f7e9ba8688e6b7d/Strategicnij-rozvitok-organizacii-mist-ta-regioniv.pdf#page=38) мали ознаки повних текстових збігів із роботою Бурдуна А.В. ЦІЛІ ТА КРИТЕРІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ (2008) <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2008-1/doc/2/14.pdf>. На прохання ЕГ до гаранта з'ясувати, чи проходили матеріали Міжнародної конференції, яка проводилася на базі УжНУ, перевірку на плагіат, Наукова бібліотека УжНУ повідомила, що ці матеріали, у тому числі статтю Вовчанської Р.І., не перевіряла на відсоток унікальності тексту, оскільки збірник вийшов в той час, коли бібліотека ще не володіла доступом до системи перевірки на плагіат, а організатори конференції зазначили, що матеріали друкуються в авторській редакції, і відповідальність за достовірність фактів, власних імен, назв, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій. Після встановлення цього факту інформації про заходи по відношенню до Вовчанської Р. експертній групі не надходило. Після ознайомлення з публікаціями аспірантів і їх наукових керівників з 2019 року у звітах подібності 1 і 2 в системі Unicheck було визначено наявність збігів переважно при огляді літератури і в списку використаних джерел: <https://drive.google.com/drive/folders/19qCzp40JjCyhoIZQqZhmEuIVqpP57EON>

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

На освітньо-науковій програмі сформована наукова спільнота із 52 аспірантів і 23 наукових керівників (докторів і кандидатів економічних наук), які створюють можливості для аспірантів проводити науково-дослідну роботу за обраною тематикою і з самостійно вибраним науковим керівником на базі інноваційних лабораторій, Наукової бібліотеки із доступом до наукометричних баз даних, публікації наукових статей у фахових та іноземних виданнях, виступах на наукових конференціях.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Освітньо-наукова програма потребує вдосконалення в наступних напрямках: 1) інтернаціоналізації, оскільки аспіранти не використовують наявні можливості для участі і проєктах і міжнародній мобільності, подачі грантових заявок, підготовці статей до видань, що індексуються в наукометричних базах даних, залучення іноземних лекторів до освітньої програми; 2) увідповіднення тематик наукових керівників і аспірантів переважно для тих наукових керівників, які залучені до роботи із аспірантами і не мають достатньої публікаційної активності у фахових виданнях категорій А і Б, а також у міжнародних виданнях, що індексуються в наукометричних базах даних; 3) дотримання чіткого механізму санкцій за порушення принципів академічної доброчесності для аспірантів і нульової толерантності до плагіату; 4) залучення аспірантів до підготовки спільних із науковими керівниками або самостійними подачами заявок на гранти або наукові проєкти.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Аспіранти залучені до навчально-наукової інноваційної лабораторії Inpolab, що дозволяє їм апробувати свої наукові ідеї, пов'язані із напрямками наукових досліджень. Перевірка на унікальність наукового доробку НПП і здобувачів відбувається дистанційно із використанням корпоративної електронної адреси Наукової бібліотеки. Наукові керівники аспірантів активно беруть участь у Всеукраїнських і Міжнародних проєктах, мають публікаційну активність у наукометричних базах Scopus і WoS. Для НПП кафедри економіки і підприємництва в цілому підтверджується відповідність між тематиками досліджень аспірантів і наукових керівників, тоді як у деяких наукових керівників інших кафедр ЕФ є неповна відповідність з тематикою досліджень аспірантів, що потребує увідповіднення, зокрема, через підготовку спільних наукових статей. Існує певна невідповідність між кількістю аспірантів у докторів і кандидатів наук на ОНП Економіка, що потребує залучення нових наукових керівників. Потребує імплементації чітка система санкцій за порушення вимог академічної доброчесності. Із 52 аспірантів лише двоє залучені до Міжнародних проєктів, тому є необхідність у ширшому залученні аспірантів до проєктної діяльності.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>ОНП Економіка 2016.pdf</i>	NEz7wHipaRiOiPvGlUaKkNqE1ppn494FE/7Mv5toTvg=
Додаток	<i>НП Економіка 2016.pdf</i>	Pj2LJo7UvdWASbDfFa6qhobomSl2/vWxQyZXxZStMp4=
Додаток	<i>Методичні_вказівки_практика ОНП Економіка 2018.pdf</i>	BKT8EDBSNl98BeUcgmrdDwA+eJFCgH54c4YLx2NuVBo=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Кобець Віталій Миколайович

Члени експертної групи

Лавренко Валентина Віталіївна

Лопатка Ксенія Андріївна